

Európska
komisia

PANORAMA

Zaostrené na európsku regionálnu a mestskú politiku

JAR 2019 / č. 68

Severozápadné Rumunsko sa uberá správnym smerom

KOMISÁRKA
CREȚU:
DOSIAHNUTÉ
ÚSPECHY,
PLÁNY DO
BUDÚCNOSTI

Regionálna
a mestská
politika

PANORAMA

V tomto vydaní...

Jarné vydanie časopisu *Panorama* je už k dispozícii na stiahnutie a pokrýva širokú škálu tém od mestských otázok po kultúrne a priemyselné zmeny.

Prečítate si v ňom exkluzívny rozhovor s komisárkou Corinou Crețuovou, ktorá hodnotí uplynulé štyri roky a úspechy politiky súdržnosti v tomto období. V rubrike zameranej na regióny sa tentokrát venujeme severozápadnému Rumunsku. Nájdete v nej výber projektov a komentáre, ktoré poskytli Emil Boc, primátor mesta Kluž, a Marcel Ioan Boloș, vedúci Agentúry pre regionálny rozvoj. Takisto skúmame zistenia z nedávnej správy URBACT o tom, ako môžu mestské orgány pomôcť dosiahnuť rodovú rovnosť v rôznych oblastiach, a zisťujeme, ako iniciatíva Čistá energia pre ostrovy EÚ pomáha ostrovom vytvárať si vlastnú udržateľnú energiu.

V časti Vašimi slovami uvádzame úvahy z Česka a Kujavsko-pomoranského vojvodstva v Poľsku, ako aj skúsenosti mladších ľudí s mediálnym programom Youth4Regions. Uverejňujeme aj fascinujúci pohľad na to, akým spôsobom bol

prínos politiky súdržnosti zdôraznený v pravidelnej relácii národnej televízie v Estónsku.

Zisťujeme, ako programy Interreg inšpirovali Južnú Kóreu v snahe spolupracovať so susednými krajinami, analyzujeme šírenie populizmu a euroskepticizmu a prinášame aj naše pravidelné časti o finančných nástrojoch a zisteniach z nášho portálu otvorených údajov. Časť venovaná projektom sa sústreďuje na Poľsko, Holandsko a alpský región.

Príjemné čítanie!

AGNÈS MONFRET

Vedúca oddelenia pre komunikáciu, Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku, Európska komisia

4

22

36

38

EDITORIÁL.....	3	PODPORA PAKTU INTEGRITY PRE PORTUGALSKO.....	38
KOMISÁRKA CREȚU HODNOTÍ SVOJ MANDÁT.....	4	INFORMAČNÉ MIESTO: CIELE OPATRENÍ	
SPRÁVA URBACT O RODOVEJ ROVNOSTI.....	8	V OBLASTI KLÍMY.....	40
PLATFORMA FI-COMPASS UDÁVA SMER.....	12	MIESTNE KOMUNITY V POĽSKU SA UJÍMAJÚ VEDENIA	42
SEVEROZÁPADNÉ RUMUNSKO:		ČESKO: POLITIKA SÚDRŽNOSTI PO ROKU 2020	43
POKRAČOVANIE V DOBREJ PRÁCI	14	DELEGÁCIA Z KÓREY SA ZOZNAMUJE	
ČISTÁ ENERGIA PRE OSTROVY EÚ.....	22	S INICIATÍVOU INTERREG.....	44
MAPOVANIE NESPOKOJNOSTI V CELEJ EÚ	28	NOVINKY V KRÁTKOSTI	47
VÍŤAZNÁ CESTA INICIATÍVY YOUTH4REGIONS.....	32	PROJEKTY Z HOLANDSKA,	
V ESTÓNSKEJ TELEVÍZII SA PREDSTAVUJÚ		POĽSKA A ALPSKÉHO REGIÓNU	48
PROJEKTY FINANCOVANÉ EÚ	36		

EDITORIÁL

Programy politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 už sa už vykonávajú. Po tom, ako Komisia v máji 2018 prijala návrhy na nové obdobie, mali odbory Komisie množstvo práce s posúdením investičných potrieb, výziev a potenciálu každého členského štátu. Teraz nastal čas, aby sme predstavili názory Komisie na to, ako by politika súdržnosti mohla najlepšie podporiť tieto investičné ambície a ako by sa zároveň posilnili právomoci regiónov EÚ, aby pomohli dosiahnuť priority na úrovni EÚ, konkrétne inteligentnejšiu, ekologickejšiu, bezuhlíkovú, prepojenejšiu, sociálnejšiu Európu, ktorá je bližšie k svojim občanom.

V tomto kole je prezentácia nových programov úplne prvýkrát spojená s prijatím správ o jednotlivých krajinách v rámci cyklu semestra EÚ pre koordináciu hospodárskych politík. Cieľom je zabezpečiť, aby investičné priority politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 prispeli k dosiahnutiu širších cieľov koordinácie hospodárskych politík EÚ: zabezpečiť zdravé verejné financie, predchádzať nadmerným makroekonomickým nerovnováham, podporovať štrukturálne reformy na vytvorenie väčšieho počtu pracovných miest a rastu a zvýšiť investície.

Výzvy sú teda významné, rovnako ako naše spoločné oblasti zodpovednosti. Preto sme chceli navštíviť hlavné mesto každého členského štátu, stretnúť sa s rôznymi zainteresovanými stranami v oblasti politiky súdržnosti a uskutočniť prvú výmenu informácií o tom, ako najlepšie spolupracovať na týchto nových programoch. To bolo cieľom 27 národných úvodných podujatí, ktoré sa uskutočnili v marci a apríli 2019. Chceli sme vám ponúknuť príležitosť stretnúť sa so širokou

škálou úradníkov Komisie z rôznych odborov a diskutovať o prioritách vašej krajiny v súvislosti s investíciami do politiky súdržnosti v rokoch 2021 – 2027. Aj ja som mala tú česť zúčastniť sa na tomto procese.

Tieto úvodné podujatia sú však len prvým krokom v partnerskom dialógu, ktorý by mal trvať niekoľko mesiacov. Chcela by som vás dôrazne vyzvať, aby ste sa na tomto dialógu aktívne zúčastňovali. Často hovorím, že zainteresované strany v oblasti politiky súdržnosti tvoria jej dušu, o to viac, keď ide o návrh a prípravu programov. Prostredníctvom vašich vedomostí a skúseností sa môže v nadchádzajúcom desaťročí dosiahnuť želaná zmena.

Chcela by som vás takisto vyzvať, aby ste sa k nám pripojili v našom úsilí o zvýšenie účasti občanov na nadchádzajúcich európskych voľbách. Viacerí úradníci EÚ už chodia do terénu, aby nadviazali priamy kontakt s Európanmi, najmä v kontexte dialógov s občanmi. Toto úsilie však určite bude oveľa plodnejšie s vašou podporou, pretože máte mimoriadne dobrú pozíciu vysvetliť našim európskym spoluobčanom vlastnými slovami, čo pre nich Únia robí, čo im poskytuje a čo dosahuje uprostred najväčšieho hospodárskeho bloku na svete. Spojme sily! ■

Corina Crețu

Európska komisárka pre regionálnu politiku

Komisárka Crețu hodnotí dosiahnuté ciele v oblasti politiky súdržnosti

Corine Crețu sa blíži koniec funkčného obdobia ako komisárky pre regionálnu a mestskú politiku. Pri tejto príležitosti vyzdvihuje niektoré z kľúčových úspechov politiky súdržnosti v regiónoch EÚ a pozerá sa na budúce príležitosti, vďaka ktorým táto politika prispeje ako ústredný pilier európskeho projektu k významnej zmene.

Junckerova Komisia sa zaviazala, že v uplynulých piatich rokoch dosiahne ciele v mnohých oblastiach. Na ktoré tri hlavné úspechy politiky súdržnosti ste najviac hrdá?

Som hrdá na mnohé úspechy, ktoré boli dosiahnuté počas môjho mandátu komisárky pre regionálnu politiku. Vďaka financovaniu státisícov projektov v celej Európe sa prostredníctvom politiky súdržnosti zabezpečuje, aby každý región, mesto a obec mohli mať prospech z európskeho projektu. Je to silná, priama väzba medzi EÚ a jej regiónmi a mestami, ktorá je rozhodujúca v čase, keď môže byť pre niektorých občanov lákavou odpoveďou populizmus a euroskepticizmus.

Pracovná skupina pre lepšie vykonávanie pomohla ôsmim členským štátom (Bulharsko, Česko, Chorvátsko, Maďarsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko a Taliansko), aby urýchlene a dobre využili zostávajúce finančné prostriedky politiky súdržnosti z rozpočtového obdobia 2007 – 2013, o ktoré by inak mohli prísť, a tak by neslúžili svojmu účelu,

ktorým je vytváranie rastu a pracovných miest. Pracovná skupina sa neskôr sústredila aj na vykonávanie programov na roky 2014 – 2020, najmä podporou administratívnych kapacít a ponaučením sa z minulosti.

Skupina na vysokej úrovni zameraná na zjednodušenie, ktorú sme vytvorili v období od júla 2015 do novembra 2017, preukázala, že môžete drasticky zjednodušiť pravidlá a zároveň zachovať vysoké normy z hľadiska riadneho hospodárenia s finančnými prostriedkami EÚ. To takisto prispelo k návrhu lepšej politiky súdržnosti v nasledujúcom rozpočtovom období EÚ, ktoré sa začína v roku 2021. K výsledkom, ktoré táto skupina dosiahla, patrí to, že Komisia už navrhla priaznivejšie zaobchádzanie s MSP investujúcimi do výskumu a inovácií, a to, že legislatívny návrh Komisie na obdobie po roku 2020 je o 50 % kratší než súčasný právny predpis.

Iniciatívy zamerané na „zaostávajúce regióny“ a „uhoľné regióny v prechode“ zdôraznili potrebu prístupu k zmenám v priemysle a modernizácii hospodárstva

prispôbeného na mieru tak, aby si všetky regióny mohli udržať svoje miesto v globalizovanom svete.

Vďaka **iniciatíve zameranej na „zaostávajúce regióny“** pomáhame regiónom s nízkymi príjmami prekonať prekážky rastu súvisiace s makroekonomickým rámcom, štrukturálnymi reformami, správou a investíciami, ako aj s fondmi EÚ (EŠIF). Pomohli sme najmä dvom typom regiónov: „regióny s nízkym rastom“, ktoré sa vyznačujú pretrvávajúcim nedostatočným rastom v poslednom desaťročí alebo dlhšie (väčšinou v južnej Európe); a „regióny s nízkymi príjmami“, ktorých HDP je na vzostupe, ale stále sú veľmi chudobné. V rámci tejto iniciatívy máme štyri pilotné regióny, dva v Poľsku a dva v Rumunsku, čo vedie k určitým významným štrukturálnym zmenám. Druhá fáza tejto iniciatívy sa v súčasnosti vykonáva v nových regiónoch a na nové témy, ako je energetická účinnosť v tzv. uhoľných regiónoch v prechode a zmeny v priemysle. Začiatkom roku 2018 sa iniciatíva oficiálne začala v dvoch regiónoch na Slovensku, pričom sa zamerala na ich osobitné potreby.

Iniciatíva zameraná na „**uhľné regióny v prechode**“ sa zameriava na sedem krajín (Poľsko, Nemecko, Česko, Rumunsko, Bulharsko, Grécko a Španielsko), v ktorých je uhlie stále dôležitým zdrojom energie a zamestnanosti. Regióny sa podporujú pri prechode na modernú a ekologickjšiu energetickú účinnosť. Sektor uhlia v súčasnosti zamestnáva približne 237 000 ľudí v siedmich krajinách. Odborníci úzko spolupracujú s regionálnymi a vnútroštátnymi orgánmi, ktoré majú záujem zúčastniť sa na príprave pragmatických riešení na podporu procesu štrukturálnej premeny s pružnosťou. Programy už zahŕňajú podporu napríklad pre MSP, inováciu, prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo, sociálne začlenenie a celkovú zmenu a modernizáciu spoločnosti. Celkové finančné prostriedky politiky súdržnosti, ktoré sú k dispozícii pre príslušné regióny na obdobie rokov 2014 – 2020, sa odhadujú približne na 20 miliárd EUR. Napríklad s českými orgánmi sme sa dohodli na špecifickom prerozdelení 232 miliónov EUR pre uhľné regióny v prechode. V nadväznosti na niekoľko služobných ciest v Poľsku podobne v súčasnosti podporujeme šesť vlajko-

vých projektov v Sliezske v celkovej výške 100 miliónov EUR.

Vo všeobecnosti si myslím, že môžeme byť nesmierne spokojní s výškou a účinnosťou európskych štrukturálnych a investičných fondov. Podľa najnovších informácií dostupných na platforme otvorených údajov sa do konca septembra 2018 z týchto fondov EÚ investovalo do reálnej ekonomiky Európy 405 miliárd EUR. To predstavovalo takmer dve tretiny rozpočtu EŠIF investovaného v polovici rozpočtového obdobia 2014 – 2020.

Viesť politiku súdržnosti znamená každodenne úzko spolupracovať so zainteresovanými stranami na rôznych úrovniach: vnútroštátnej, regionálnej a miestnej. Ako sa s nimi pracovalo?

Vzhľadom na priame prepojenie politiky súdržnosti so zainteresovanými stranami som mala možnosť vidieť vplyv projektov financovaných EÚ v členských štátoch. Počas môjho mandátu bolo pre mňa takisto dôležité diskutovať o výzvach a príležitostiach s riadiacimi orgánmi a priamymi prijímateľmi. Osobitne som

sa snažila konzultovať s miestnymi zainteresovanými stranami konkrétne otázky, ako je diskusia o prisťahovalectve so starostami a primátormi, o zmenách v priemysle s regionálnymi predstaviteľmi atď. Takisto som sa snažila podporovať vzťahy s krajinami a regiónmi mimo EÚ s cieľom budovať vzťahy a vymieňať si osvedčené postupy. V tejto súvislosti boli veľmi zaujímavé a plodné moje oficiálne návštevy v Quite (Ekvádor) na Svetovom mestskom fóre Habitat III a v Kuale Lumpure (Malajzia) a Číne.

Ako sa zmenil spôsob, akým riadime politiku súdržnosti a komunikujeme o nej? Približujeme sa viac k občanom?

Žiaľ, ako vyplýva z nedávnej štúdie GR REGIO o hlasovaní proti EÚ, v súčasnosti sme na celom kontinente, ale aj inde vo svete svedkami nárastu podpory hnutí proti EÚ a populizmu (pozri zemepisné rozloženie nespokojnosti, strana 28). Nerovnosti sú určite spojené s týmto javom, pretože ľudia sa domnievajú, že ich inštitúcie primerane nereagujú na ich potreby a požiadavky na väčšie práva a blahobyt.

Corina Crețu na stretnutí s členmi tímu projektu MASMEC Biomed financovanom EÚ, Taliansko

Corina Crețu sa zdraví s Huangom Qiangom, viceguvernérom provincie Henan v strednej Číne

Corina Crețu s Emmanuelom Macronom počas návštevy francúzskeho Senátu v Paríži, kde predstavila návrhy na budúcu politiku súdržnosti

Politika súdržnosti je pri riešení tejto otázky rozhodujúca. Ako už napovedá samotný názov, politika súdržnosti predstavuje solidaritu a prosperitu pre všetkých. Zabezpečuje, aby každý región, mesto a obec mohli mať prospech z európskeho projektu a mohli sa zamerať na dosiahnutie vyššej životnej úrovne vďaka podpore politiky súdržnosti.

Žiaľ, nie každý to hneď vždy vidí. Napríklad nová diaľnica v regiónoch financovaná EÚ by mala byť spojená s novými pracovnými príležitosťami, ktoré sa tam objavujú. Najmä tieto nepriame účinky mnoho ľudí nevidí.

Najlepším spôsobom, ako bojovať proti euroskepticizmu, je ukázať občanom, že

im EÚ prináša množstvo výhod, a že môžeme vyrozprávať množstvo úspešných príbehov. Máme niekoľko komunikačných aktivít, ktorých cieľom je zviditeľniť našu politiku medzi občanmi: kampane vrátane v sociálnych médiách, projekty a podujatia, ako sú napr. dialógy s občanmi.

Uviedla by som napríklad kampaň „EÚ v mojom regióne“, v rámci ktorej minulý rok otvorilo vyše 2 500 projektov z 27 krajín svoje brány pre viac než 450 000 návštevníkov, aby predviedli svoje projekty spolufinancované EÚ.

„Projekt Road Trip“ je zasa iniciatíva, ktorá ponúka mladým Európanom príležitosť zakúsiť na vlastnej koži, čo znamená solidarita EÚ a ako vyzerá v praxi. Ide o cestu

naprieč celou Európou, ktorá je spojená s návštevou projektov, pričom účastníci vystupujú ako veľvyslanci pre rôzne projekty a iniciatívy, ktoré umožnila EÚ. Počas 4 mesiacov v roku 2018 prešlo 8 cestovateľov vyše 20 krajín, navštívilo viac než 50 projektov spolufinancovaných EÚ a vytvorilo viac než 60 video príbehov, ktoré mali 22,8 milióna zhladnutí.

Ako vidíte Európu a politiku súdržnosti o 10 rokov?

Politika súdržnosti bude v spolupráci s inými nástrojmi EÚ naďalej najúčinnjšou miestnou politikou na riešenie takýchto výziev. V tejto súvislosti Komisia predložila prepracovaný návrh, ktorý by sa týkal niekoľkých základných zásad.

Komisárka Crețu sa stretla s Carlosom Martinezom Minguezom, podpredsedom Rady európskych obcí a regiónov počas 9. svetového mestského fóra v Kuala Lumpur v Malajzii

Corina Crețu (vľavo vpredu) s Gabrijelou Zalacovou, chorvátskou ministerkou regionálneho rozvoja a fondov EÚ (vedľa nej), na návšteve rómskej osady v Chorvátsku

Programy budú pružnejšie a prispôbi-
vejšie prostredníctvom ľahšieho výberu
v oblasti programovania, jednoduchších
zmien a systematického strednodobého
hodnotenia programov v roku 2025.
Efektívnosť sa zabezpečí zameraním
zdrojov na kľúčové priority EÚ (inovácia
a klíma) s menším počtom priaznivých
podmienok, ktoré budú funkčnejšie. Poli-
tika sa stane strategickejšou tak, že sa
lepšie zosúladí s európskym semestrom.

Zjednodušenie prostredníctvom súboru
približne 80 opatrení je určené na zrých-
lenie účinného začiatku vykonávania
a výrazné zníženie administratívneho
zaťaženia riadiacich orgánov a prijíma-
teľov. Očakáva sa, že značné výhody by
malo priniesť najmä zrušenie postupu

určovania riadiacich a kontrolných orgá-
nov, rozšírené využívanie možností zjed-
nodušených nákladov, zrušenie zložitých
projektových postupov a výrazné obme-
dzenie overovania riadenia.

S pokračujúcou politickou podporou
považujem politiku súdržnosti za
ústredný pilier európskeho projektu, a to
z hľadiska konkrétnych zlepšení životov
občanov, ale aj z hľadiska podpory soli-
darity a zmyslu pre európsku identitu.

Chceli by ste niečo odkázať čitateľom Panoramy?

Chcela by som sa im len poďakovať. Vaša
oddanosť, fantázia a tvrdá práca sú
mimoriadne cenné a určite prispeli

k úspechu našej politiky. Ďakujem vám za
to, že ste súčasťou nášho tímu, a za to, že
moja práca za posledných päť rokov bola
nielen viditeľnejšia, ale aj oveľa jedno-
duchšia a príjemnejšia. Želám vám všetko
najlepšie do budúcnosti! ■

Rodová rovnosť: ako sa môžu mestá ujať vedenia

Z novej správy programu EÚ URBACT sa dozvedáme, ako môžu mestské orgány podniknúť niekoľko jednoduchých, praktických krokov smerom k rodovej rovnosti prostredníctvom zhromažďovania údajov, politiky a konzultácií, a zlepšiť tak bežný život občanov v celej EÚ.

Či už vyvracanie škodlivých stereotypov, zmenou spôsobu pridelovania rozpočtov alebo lepšou podporou podnikateľiek, existuje mnoho spôsobov, ako môžu mestské orgány prevziať vedenie v boji za rodovú rovnosť. V novej správe programu URBACT sa zdôrazňuje súbor inováčných postupov v mestách v celej EÚ a navrhujú sa praktické spôsoby, ako môžu orgány skutočne zmeniť životy svojich občanov.

URBACT je program európskej územnej spolupráce, ktorého cieľom je podporovať udržateľný integrovaný mestský rozvoj v mestách v celej Európe. Jeho poslaním je umožniť mestám spolupracovať a rozvíjať integrované riešenia spoločných mestských výziev prostredníctvom vytvárania sietí, výmeny skúseností a identifikácie osvedčených postupov.

Napríklad v Estónsku sieť Interaktívne mestá v rámci URBACT umožnila mestu Tartu posilniť účasť občanov na územnom plánovaní so zameraním sa na mobilizáciu mladých ľudí, a to v rámci pokračujúcej snahy o digitalizáciu správy. Vďaka iniciatíve Druhá šanca v Neapole v Taliansku sa vdýchol nový život do pamiatkovo chránenej, no opustenej bývalej vojenskej nemocnice, ktorá sa premenila na obľúbený komunitný priestor s rôznymi funkciami.

Cieľom správy URBACT Gender Equal Cities (rodovo vyvážené mestá) je ukázať mestským orgánom, ako môžu realizovať politiky a iniciatívy zohľadňujúce rodové hľadisko, ktoré zlepšia bežný život ľudí, ktorí tam žijú. Autori dúfajú, že zvýšia informovanosť o rodovej nerovnosti na miestnej úrovni, ukážu, ako ovplyvňuje občanov, a zdôraznia, aké kroky môžu mestá podniknúť na riešenie nastolených otázok.

Kladenie správnych otázok

V správe Gender Equal Cities sa podporujú miestne orgány v tom, aby priniesli pozitívnu zmenu prostredníctvom stanovenia priorit a presadzovania politik zohľadňujúcich rodové hľadisko.

” Po konzultácii so ženami v mestskej rade sme pomenovali 25 nových ulíc po známých Polkách. Je to veľmi viditeľný úspech! Ľudia, ktorí prechádzajú týmito ulicami, teraz oslavujú úspechy žien v priebehu dejín.“

Marta Mazurek, zástupkyňa primátora pre rovnaké zaobchádzanie, Poznaň

„Rodová rovnosť je vo svojej podstate dlhodobým cieľom, takže hoci táto správa nie je vyčerpávajúca, je odrazom súčasných obáv, ukázkou osvedčených postupov a posúdením dnešného kontextu,“ hovorí spoluautorka správy Sally Kneeshaw. „Namiesto ponúkania hotových riešení poukazuje na východiskový bod – kladie správne otázky na podporu všetkých tvorcov mestskej politiky pri zlepšovaní rodovej rovnosti v Európe.“

V správe sa vyzdvihujú inovačné a ľahko napodobiteľné iniciatívy, ktoré sa už realizovali v mnohých európskych mestách.

Napríklad v Râmnicu Sărat v Rumunsku sa orgány dozvedeli, že mestské športové zariadenia neprimerane využívajú muži. Niekoľko konzultácií so ženami mestu umožnilo prijať cenovo nenáročné opatrenia – napríklad sa zmenil spôsob, akým sa propagovali služby a usporiadali sa cvičenia určené len ženám. Cieľom bolo zabezpečiť začleňujúcejšie zariadenia, a teda aj zvýšiť ich využívanie ženami.

Mesto Bologna v Taliansku zase iniciovalo mediálnu kampaň a najalo, vyškolilo a splnomocnilo mladé ženy, aby vystupovali ako jeho zástupkyne, aby pomohli bojovať proti diskriminácii komunit Rómov, Sintov a Camminanti. Na obranu pred potenciálnymi stereotypmi poskytlo mestské zastupiteľstvo v Cascais v Portugalsku odbornú prípravu všetkým zamestnancom svojho komunikačného oddelenia týkajúcu sa toho, ako sa vyhnúť opakovaniu tradičných, zastaraných rodových stereotypov v digitálnych a tlačných materiáloch.

JASNEJŠÍ POHĽAD NA PRIORITY V MESTE UMEÅ

Mesto Umeå vo východnom Švédsku prostredníctvom zberu a skúmania údajov o vzoroch v doprave a zamestnanosti preukázalo, že taká jednoduchá vec, ako je ako odstraňovanie snehu v zime, neprimerane postihuje ženy. Z ich údajov vyplynulo, že prví ľudia, ktorí ráno v meste používajú cesty, sú s najväčšou pravdepodobnosťou ženy, keď vyjdú von a idú sa venovať úlohám poskytovania starostlivosti, často na bicykloch. Mestská rada preto poverila oddelenie diaľnic, aby každý deň najprv odstránilo sneh z cyklistických chodníkov, a nie z ciest. Z ciest sa sneh odstraňuje naďalej, no tým, že mesto venuje pozornosť rodovým potrebám, je schopné lepšie stanoviť poradie dôležitosti svojich služieb.

„Zakaždým, keď vznikne nový projekt týkajúci sa udržateľnosti alebo mobility, snažíme sa zároveň pochopiť, ako to ovplyvní ženy, mužov, chlapcov a dievčatá v meste: či problém tým vyriešime?“ hovorí Linda Gustafsson, úradníčka pre rodovú rovnosť pre mesto Umeå. „Musíte chápať, v akom meste žijete a pracujete: akí tu žijú ľudia, aké majú potreby a želania, kde pracujú, ako trávia svoj voľný čas a koľko majú peňazí. Musíte chápať mesto, aby rodová rovnosť vo vašom meste skutočne fungovala. Nie každé riešenie je relevantné pre každé mesto, ale prístup je relevantný pre všetky mestá.“

Vedúci predstavitelia mesta podnecujú zmenu

Napriek tomu, že ženy tvoria viac než polovicu obyvateľstva, sú nedostatočne zastúpené na takmer všetkých úrovniach riadenia v EÚ: len 28,6 % poslancov regionálnych zhromaždení a 36 % poslancov mestských zastupiteľstiev tvoria ženy a iba 15 % starostov a primátorov sú ženy. Platy žien sú naďalej o 16 % nižšie než platy mužov, pričom vykonávajú viac neplatených prác a zažívajú rodovo podmienené násilie. V správe sa uvádza niekoľko spôsobov, ako môžu mestské orgány dosiahnuť želanú zmenu (pozri infografiku nižšie).

Prostredníctvom spolupráce s predstaviteľmi mesta, organizovania podujatí EÚ a účasti na nich, ako aj uľahčovania výmeny expertov sa v rámci programu URBACT pretavili existujúce poznatky do jasných a realizovateľných odporúčaní. Program zdôrazňuje skúsenosti európskych popredných predstaviteľov, pričom stavia do popredia tému rodovej rovnosti, a to v úzkom partnerstve s Radou európskych obcí a regiónov.

„Aj keď sme v uplynulých desaťročiach prešli kus cesty, ešte stále je veľa práce, kým sa dosiahne rodová rovnosť pre všetky ženy,“ uvádza Corina Crețu, európska komisárka pre regionálnu politiku, v predslove správy. „My, európski tvorcovia rozhodnutí, máme zodpovednosť za podporu spravodlivejších miest, v ktorých ľudia už nemusia čeliť rodovo podmienenému násiliu alebo nespravodlivosti.“

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://urbact.eu/>
communication@urbact.eu

URBACT umožňuje mestám spolupracovať na vývoji nových a udržateľných riešení veľkých mestských výziev prostredníctvom vytvárania sietí, výmeny poznatkov a budovania kapacít pre mestských odborníkov. URBACT je program európskej územnej spolupráce, ktorý podporuje udržateľný integrovaný mestský rozvoj v mestách v celej Európe. Od roku 2002 je financovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja a členskými a partnerskými štátmi EÚ.

VIEDEŇ STOJÍ NA ČELE UPLATŇOVANIA HĽADISKA RODOVEJ ROVNOSTI

Poučná prehliadka Viedne počas študijnej návštevy „Gender Equal Cities“

Viedeň má jedny z najdlhších dejín plánovania so zohľadňovaním rodového hľadiska v Európe – v roku 1992 bol otvorený úrad pre ženy a od roku 2005 sa začalo s uplatňovaním hľadiska rodovej rovnosti, teda so zohľadňovaním rodu ako prierezovej otázky. Dnes sú v celom meste zastúpení odborníci na rodovú rovnosť a tvorcovia verejnej mienky. Rodová otázka sa začleňuje do stratégií mesta a vo všetkých verejných priestoroch navrhnutých a vybudovaných mestom sa zohľadňuje rodové hľadisko. Výsledkom je mestská krajina, z ktorej majú prospech všetci, či už ide o parky, chodníky alebo sociálne bývanie.

„Mesto Viedeň si veľmi skoro uvedomilo, že existuje spojenie medzi kvalitou bežného života a fyzickou štruktúrou mesta, a že je veľký rozdiel v tom, či ste žena alebo muž,“ hovorí Eva Kail, expertka na plánovanie mesta so zohľadňovaním rodovej rovnosti. Jedným z projektov, ktoré boli s týmto zámerom vypracované, bolo pozvanie pre dievčatá, aby pomohli projektantom pri návrhu mestských parkov, keď sa zistilo, že dievčatá sú odradené hrať sa v parkoch po dosiahnutí 13 rokov, zatiaľ čo chlapci sa tam hrajú dlhšie. V architektonickej súťaži boli zasa vyzvané architektky, aby navrhli bytový komplex so zameraním sa na uľahčenie bežného života pre rodiny a jednotlivcov, ktorí tam žijú, z pohľadu žien.

Viedenské orgány ako svetový popredný predstaviteľ v oblasti uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti uverejnili niekoľko usmernení pre mestá, ktoré chcú nasledovať ich príklad, pričom sa tiež zamerali na to, ako dosiahnuť uplatňovanie rodového hľadiska v čase obmedzených zdrojov. Úradníci vo Viedni sa domnievajú, že plánovanie zohľadňujúce rodové hľadisko je v skutočnosti efektívne, pretože sa tak môžu lepšie zameriavať zdroje.

„My, európski tvorcovia rozhodnutí, máme zodpovednosť za podporu spravodlivejších miest, v ktorých ľudia už nemusia čeliť rodovo podmienenému násiliu alebo nespravodlivosti.“

Corina Crețu, komisařka EÚ pre regionálnu politiku

ZAOSTRENÉ NA ROVNOSŤ

Podujatie Gender Equality in Cities (Rodová rovnosť v mestách) usporiadala európska komisařka Corina Crețu v Bruseli 7. marca, deň pred Medzinárodným dňom žien. Malo formu politického stretnutia primátorov, starostov, ich zástupcov a iných volených zástupcov za okrúhlym stolom. Keďže mnohé podujatia o rodovej rovnosti sa organizujú na miestnej úrovni, táto príležitosť bola využitá na vytvorenie prepojenia medzi rôznymi podujatiami a na upriamenie pozornosti čo najväčšieho počtu divákov na jednotné posolstvá a odporúčania. Na ilustráciu myšlienky prenášania výsledkov medzi rôznymi podujatiami sa použila metafora „nosenia pochodne“.

Medzi rečníkmi bol výkonný riaditeľ Programu OSN pre ľudské sídla (UN-Habitat) Maimunah Mohd Sharif a primátor mesta Galdakao v Španielsku Ibon Uribe Primátor Uribe sa už zúčastnil na podujatiach organizovaných Výborom regiónov a Radou európskych obcí a regiónov na túto tému

a bol prvým „nosičom pochodne“, ktorý ju odovzdal Komisii na samite starostov Eurocities, na ktorom sa diskutovalo aj o posilnení postavenia žien (20. – 21. marca).

Na podujatí 7. marca sa uskutočnila krátka prezentácia správy URBACT a kľúčových správ z nástroja monitorovania regionálnej rodovej rovnosti, ktorý vypracovalo GR JRC a GR REGIO. Krátko sa predstavil aj podporovateľ rodovej rovnosti v rámci UN Habitat. Potom nasledovala diskusia o tom, ako podporiť rodovú rovnosť v mestách, a to prostredníctvom riešenia troch hlavných tém: zastúpenie a účasť, plánovanie a verejný priestor a integrácia migrantov. Poznatky účastníkov na základe miestnych skúseností a osvedčených postupov viedli k plodnej konverzácii o tom, ako riešiť výzvy a odstrániť zostávajúce medzery, ktoré niekedy nie sú veľmi zjavné.

Komisařka Crețu uzavrela podujatie s tým, že bolo veľmi inšpirujúce a upriamilo potrebnú pozornosť na dlhodobý boj za dosiahnutie rodovej rovnosti.

Účastníci stretnutia za okrúhlym stolom na tému Rodová rovnosť v mestách, ktorá sa konala 7. marca 2019

Finančné nástroje: inteligentnejšie využívanie zdrojov EÚ

Johnathan Denness, nový vedúci odboru finančných nástrojov a vzťahov s medzinárodnými finančnými inštitúciami na Generálnom riaditeľstve Komisie pre regionálnu a mestskú politiku, hovorí časopisu *Panorama* o dôležitosti finančných nástrojov na doplnenie tradičnej finančnej podpory.

Prečo finančné nástroje a prečo ich má členský štát/región používať?

V programovom období 2021 – 2027 sa predpokladá, že zdroje politiky súdržnosti budú obmedzenejšie. Zároveň v Európe čelíme dôležitým výzvam. Musíme pokračovať v podpore hospodárskeho rastu a vo vytváraní pracovných miest. Musíme vykonať viac s menšími prostriedkami a to sa dá dosiahnuť prostredníctvom finančných nástrojov.

Útvary Komisie sa zaväzujú, že toto inteligentnejšie používanie zdrojov EÚ prostredníctvom finančných nástrojov sa stane účinnejšou a udržateľnejšou alternatívou, ktorá doplní tradičnú podporu na základe grantov. Treba zdôrazniť, že finančné nástroje nie sú cieľom samým osebe, ale mechanizmom realizácie politiky. Finančné nástroje pomáhajú rozbehnúť investície na mieste pre činnosti vytvárajúce príjmy a úspory nákladov a zároveň maximalizujú súkromné investície s minimálnou verejnou podporou na dosiahnutie cieľov hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v rámci politiky súdržnosti.

Okrem zrejmých výhod plynúcich z dlhodobého využívania pákového efektu doplnkových zdrojov a recyklovania finančných prostriedkov ponúka návratnosť finančných nástrojov stimuly na lepšiu výkonnosť vrátane väčšej finančnej disciplíny na úrovni podporovaných projektov. V neposlednom rade sa spätné toky z týchto investícií stávajú zdrojmi, ktoré majú k dispozícii vnútroštátne orgány a ktoré sa môžu následne opätovne investovať do ďalších projektov.

Aký je stav vykonávania v rámci EFRR a KF?

Celková suma programu vyčlenená na finančné nástroje je 25 miliárd EUR (Európsky fond regionálneho rozvoja, Kohézny fond a vnútroštátne spolufinancovanie). To predstavuje takmer 7% celkových pridelených prostriedkov. Existujú však výrazné rozdiely medzi členskými štátmi, ako sú Poľsko, Švédsko, Holandsko, Maďarsko, Portugalsko, Španielsko, Lotyšsko a Litva, ktoré pridelujú pomerne veľký podiel Kohézneho fondu na finančné nástroje; len tri členské štáty neplánujú zavádzanie finančných nástrojov.

Väčšina finančných nástrojov už bola zriadená a začali sa z nich podporovať zdroje z EFRR a KF prostredníctvom finančných produktov, ako sú pôžičky, záruky a vlastný kapitál, ktorými sa podporujú projekty v teréne. Prostredníctvom finančných nástrojov bolo vynaložených takmer 18 miliárd EUR z EFRR a KF, čo už presahuje sumu 11,3 miliardy EUR vyplatenú konečným prijímateľom prostredníctvom takýchto nástrojov v období rokov 2007 – 2013.

Ako dosiahneme túto lepšiu budúcnosť? Akú podporu ponúka Komisia?

Nadalej podporujeme rozvoj a realizáciu finančných nástrojov financovaných prostredníctvom programov politiky súdržnosti vo všetkých členských štátoch. Sme členským štátom k dispozícii, aby sme im odpovedali na otázky, pomáhali im pri realizácii, navštívili ich a poskytli im podporu prostredníctvom platformy technickej pomoci *fi-compass*.

Podporujeme aj vzájomnú partnerskú výmenu medzi členskými štátmi. Nástroj

TAIEX-REGIO PEER 2 PEER bol navrhnutý na výmenu odborných znalostí medzi orgánmi, ktoré riadia financovanie v rámci EFRR a KF. Pomáha verejným činiteľom zapojeným do správy týchto fondov vymieňať si poznatky, osvedčené postupy a praktické riešenia konkrétnych problémov, čím sa zlepšuje ich administratívna kapacita a zabezpečujú sa lepšie výsledky pre investície EÚ. Napríklad v rámci spolupráce s maltským riadiacim orgánom sa uskutočnil seminár pre viaceré krajiny týkajúci sa finančného nástroja na úrovni EÚ „Iniciatíva pre MSP“ s cieľom spojiť členské štáty, ktoré čelia podobným výzvam v oblasti realizácie.

Pokiaľ ide o budúcnosť, Komisia v máji 2018 prijala svoj návrh nariadenia o spoločných ustanoveniach, ktoré sa vzťahujú na programové obdobie 2021 – 2027. V súčasnosti sa vykonávajú medziinštitucionálne rokovania a v príprave na obdobie po roku 2020 sa dosiahol dobrý pokrok. Navrhovaným nariadením sa zavádza niekoľko opatrení na zjednodušenie s cieľom stimulovať väčšie využívanie finančných nástrojov prostredníctvom zjednodušenia a aktualizácie ustanovení na účely zabezpečenia lepšieho a jednoduchšieho vykonávania, ako aj rýchlejšieho zriadenia. Niektoré z hlavných novínok sú napríklad lepšie príležitosti, pokiaľ ide o kombináciu finančných nástrojov a grantov, väčšia pružnosť pri vykonávaní posúdení *ex ante*, ako aj zjednodušené pravidlá oprávnenosti a podávania správ. Členské štáty budú mať takisto možnosť vyčleniť príspevok na program InvestEU.

*Na čo slúži platforma *fi-compass* a ako pomáha?*

Európska komisia v spolupráci s Európskou investičnou bankou zriadila platformu *fi-compass* na poskytovanie poradenských služieb v oblasti finančných nástrojov v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF). Plat-

forma *fi-compass* je navrhnutá tak, aby podporovala riadiace orgány EŠIF a iných odborníkov poskytovaním praktických odborných znalostí a vzdelávacích nástrojov vrátane osobných školiacich seminárov a iných podujatí s dostatočnými možnosťami vytvárania sietí.

Rok 2019 sme odštartovali organizovaním cieleného podujatia zameraného na finančné nástroje na podporu energetickej účinnosti a energií z obnoviteľných zdrojov pre skupinu riadiacich orgánov združených v rámci projektu FIRECE. Cieľom je zlepšiť kapacity verejného sektora a súvisiacich subjektov pri plánovaní územne orientovaných nízkouhlíkových stratégií s cieľom splniť regionálne ciele v oblasti úspor energie stanovené právnymi predpismi EÚ a členských štátov. Na podujatí sa zúčastnilo viac než 50 zástupcov riadiacich orgánov, národných verejných bánk a inštitúcií a ďalších zainteresovaných strán.

Okrem toho každoročne organizujeme aj naše hlavné podujatie „FI Campus“, na ktorom si účastníci môžu vytvoriť vlastný individuálny učebný plán, pričom si vyberú zo súbežných stretnutí, ktoré vyhovujú ich konkrétnym záujmom, ako sú prípadové štúdie, semináre, diskusné panely a stretnutia zamerané na jednotlivé fondy. Okrem toho je to pre účastníkov a pozvaných odborníkov jedinečná príležitosť na vytváranie sietí a výmenu skúseností. Podujatie FI Campus 2018, na ktorom sa diskutovalo o príležitostiach, ktoré ponúkajú finančné nástroje v rámci súhrnného nariadenia omnibus, sa uskutočnilo v decembri minulého roku v Bruseli. Zúčastnilo sa na ňom viac ako 360 zainteresovaných strán zo všetkých krajín EÚ.

*Môžete sa podeliť o nejaké úspešné príbehy? Ako funguje podpora prostredníctvom platformy *fi-compass*?*

Prvá z hlavných zložiek technickej pomoci platformy *fi-compass* je multi-regionálna pomoc, ktorá slúži na finan-

covanie projektov zameraných na možné využitie finančných nástrojov v prioritných investičných oblastiach.

V rámci projektu „Revolving Investments in Cities“ (revolvingové investície v mestách) sa určili spoločné finančné potreby miest, a takto sa identifikovali sektory, v ktorých môžu finančné nástroje podporovať projekty v súlade s politickými prioritami mesta.

Jedna prípadová štúdia v rámci projektu sa zameriava na „Energiefonds Den Haag“, mestský fond zriadený v roku 2013 v Haagu v rámci iniciatívy JESSICA s cieľom spolufinancovať energetické projekty integrované do plánov udržateľného mestského rozvoja prostredníctvom pôžičiek, záruk a kapitálových investícií. Celkový objem finančných prostriedkov z vnútroštátnych a európskych zdrojov financovania je 18,4 milióna EUR. Jedným z faktorov úspechu bolo rozhodnutie založiť fond ako pilotný projekt, ktorý mal najskôr obmedzený rozsah. Ostatné mestské fondy by mohli stavať na týchto skúsenostiach tak, že začnú v malom rozsahu a otestujú danú investičnú stratégiu s miernymi finančnými záväzkami.

Projekt revolvingových investícií v mestách prináša aj plán mestského fondu, flexibilný model, ktorý možno prispôbiť špecifickým potrebám miest v celej EÚ na podporu rozvoja miest (o tom sa bude hovoriť v ďalšom čísle *Panoramy*). ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://europa.eu/!vK73RD>

<https://www.fi-compass.eu/>

Severozápadné Rumunsko: zameranie na udržateľný regionálny rozvoj

Severozápadný región Rumunska je geograficky a strategicky umiestnený v Európe, pričom sa aktívne zapája do priemyselných odvetví budúcnosti, ale zostáva v ňom hlboko zakorenený vzťah k dejinám a prírode.

Severozápadný región je jedným z ôsmich rozvojových regiónov Rumunska a pozostáva zo šiestich žúp: Bihárska, Bistricko-nasodská, Klužská, Marmarošská, Satu-marská a Salajská. Zaujíma strategickú pozíciu na hraniciach s Maďarskom a Ukrajinou a medzi susedmi v strednom, západnom a severovýchodnom Rumunsku.

Región sa rozprestiera na ploche 34 159 km², čo predstavuje 14,32 % celkovej rozlohy krajiny, a má 2 730 132 obyvateľov. Cez región prechádza päť európskych ciest, v súčasnosti sa buduje diaľnica a môže sa pochváliť tromi medzinárodnými letiskami. V tejto prevažne vidieckej a rôznorodej oblasti spolunažívajú dynamické mestá, známe univerzity a podnikateľské infraštruktúry s malebnými dedinami, nádhernou krajinou a impozantnými historickými budovami.

Atrakcie v celej krajine

Severozápadné Rumunsko je jedným z malebnejších regiónov krajiny, a to napríklad vďaka Apusenským vrchom a osobitnému kultúrnemu a ľudovému dedičstvu v tejto jedinečnej etnografickej oblasti. Je to multietnický región, v ktorom spolunažívajú Rumuni, Maďari, Nemci, Arméni, Rómovia a iné skupiny.

Najväčšie mestá regiónu sú Kluž – druhé najväčšie mesto Rumunska (sčítanie obyvateľstva v roku 2011), Baia Mare, Oradea, Zalău, Satu Mare a Bistrica. Považujú sa za regionálne centrá hospodárskeho rozvoja, ako aj mestá s osobitným kultúrnym a historickým dedičstvom. V regióne sú tri metropolitné oblasti: Kluž, Oradea a Baia Mare.

Pokiaľ ide o regionálne hospodárstvo, severozápadný región sa radí na štvrté miesto v Rumunsku, pokiaľ ide o HDP, a na piate miesto vo vývoze a usiluje sa, aby sa stal jedným z najdynamickejších sa rozvíjajúcich regiónov v strednej a východnej Európe. Má rozvinuté hospodárstvo založené na službách

< Radnica v meste Oradea je len jednou z mnohých krásnych budov v tomto historickom rumunskom meste

a priemysle a môže sa pochváliť aj najvyššou špecializáciou v oblasti elektrických strojov a zariadení a širokou škálou vyvíjaných výrobkov, ako sú tuky a oleje, drevo a výrobky z dreva, obuv a pokrývky hlavy, nábytok, optické, fotografické, kinematografické zariadenia a lekárske a chirurgické nástroje a prístroje. Región má takisto najvyššiu koncentráciu IT spoločností mimo hlavného mesta krajiny Bukurešť.

Rumunsko má jedno z najrozsiahlejších poľnohospodárskych odvetví v Európe. Severozápadný región sa z celoštátneho hľadiska nachádza na šiestom mieste, pokiaľ ide o obrábané plochy, a poskytuje pracovné miesta pre vyše 340 000 pestovateľov rôznych plodín vrátane obilnín, koreňovej zeleniny, jahôd, húb, jabĺk, broskýň, nektáriniek a orechov. Regionálne rybie farmy tvoria významný podiel (vyše 25%) celkovej hodnoty produktov rybolovu v krajine. Lesníctvo sa nachádza na štvrtom mieste, hoci v celej krajine tento sektor naďalej vykazuje veľmi nízku produktivitu v dôsledku zastaraných zariadení a zlej cestnej infraštruktúry.

Ďalším významným odvetvím v regióne je cestovný ruch. V rámci kultúrneho, zdravotného, vidieckeho a ekologického cestového ruchu región ťaží z chránených horských oblastí a prírodného a kultúrneho dedičstva.

Hoci počet osôb, ktoré dosiahli vysokoškolské vzdelanie a zapísali sa na vysoké školy poklesol (rok 2014), tento región má po Bukurešti stále najvyšší počet jednotiek v oblasti výskumu, vývoja a inovácie. Z takmer 3 500 zamestnancov v oblasti výskumu, vývoja a inovácie (rok 2014) bola takmer polovica žien, čo je výrazne nad priemerom EÚ. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://www.nord-vest.ro/>

AGENTÚRA PRE REGIONÁLNY ROZVOJ A RADA PRE REGIONÁLNY ROZVOJ SEVEROZÁPADNÉHO REGIÓNU

Agentúra pre regionálny rozvoj severozápadného regiónu (RDA) je nezávislá regionálna organizácia, ktorá vznikla ako verejný orgán so štatútom inštitúcie a ktorá pôsobí v oblastiach súvisiacich s regionálnym rozvojom. Agentúra má svoje vlastné hodnoty a poslanie, ktorými sa riadia jej činnosti. Medzi jej hlavné ciele patrí zníženie regionálnych rozdielov, podpora udržateľného a hospodárskeho rozvoja regiónu a posilnenie vnútornej, medziregionálnej, európskej a medzinárodnej spolupráce.

Medzi hlavné právomoci RDA patrí vypracovanie plánov a stratégií regionálneho rozvoja. Spolu s regionálnymi plánovacími výbormi postupne vypracovala strategické plány regionálneho rozvoja na roky 2000 – 2002, 2004 – 2006, 2007 – 2013 a pravidiel verejného záujmu na roky 2014 – 2020.

Pokiaľ ide o regionálne programy, RDA bola vykonávacím orgánom pre predvstupové fondy pre programy hospodárskej a sociálnej súdržnosti PHARE a vládne programy v rokoch 1999 až 2006.

Od roku 2007 do roku 2013 agentúra pôsobila ako sprostredkovateľský orgán pre Regionálny operačný program ROP-REGIO, ktorý bol spolufinancovaný zo štrukturálnych fondov; riadiacim orgánom pre ROP na roky 2007 – 2013 bolo Ministerstvo regionálneho rozvoja a verejnej správy (MRDPA).

Na obdobie rokov 2014 – 2020 je RDA sprostredkovateľským orgánom pre ROP-REGIO na roky 2014 – 2020, ktorý je spolufinancovaný zo štrukturálnych fondov; riadiacim orgánom pre ROP na roky 2014 – 2020 je MRDPA.

Rada pre regionálny rozvoj (RDC) je orgánom s rozhodovacou právomocou na regionálnej úrovni a predstavuje dobrovoľné partnerstvo miestnych komunít v šiestich župách regiónu.

Investície do sociálnej súdržnosti

Časopis *Panorama* požiadal Marcela Boloşa, generálneho riaditeľa Agentúry pre regionálny rozvoj severozápadného regiónu, aby sa podelil o svoje názory na to, aký vplyv na jeho región mala a naďalej bude mať politika súdržnosti, investície EÚ a regionálne financovanie.

Ako podporujú EŠIF zmenu kvality života vo vašich mestách a regióne? Uvedte niekoľko príkladov úspešných príbehov.

Severozápadný región, ktorý má strategickú polohu v Európe a v Rumunsku, sa aktívne zapája do priemyselných odvetví budúcnosti, pričom má hlboké korene v histórii. Dynamické mestá, známe univerzity a infraštruktúry pre podnikanie a voľný čas existujú po boku malebných dedín, nádherných scenérií a impozantných pamiatok. Hlavným cieľom regiónu na obdobie rokov 2014 – 2020 je rozvoj regionálneho hospodárstva prostredníctvom viacrozmerného a integrovaného rozvoja s cieľom znížiť rozdiely v rámci regiónu a medzi regiónmi a zvýšiť regionálnu životnú úroveň.

Prostredníctvom operačného programu Európskeho fondu regionálneho rozvoja sa v súčasnom finančnom období 2014 – 2020 pozornosť zameriava na niekoľko oblastí, v ktorých je financovanie nevyhnutné na zlepšenie kvality života obyvateľov šiestich žúp v severozápadnom regióne: Bihárska, Bistricicko-nasodská, Klužská, Marmarošská, Satumarská a Salajská.

V období od roku 2014 do februára 2019 sa začali projekty financované z grantov a v súčasnosti sa realizujú v týchto oblastiach: i) podpora prenosu technológií; ii) zlepšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov; iii) zníženie emisií uhlíka; iv) podpora udržateľného rozvoja miest;

v) udržateľná ochrana a využívanie kultúrneho dedičstva; vi) zlepšenie cestnej infraštruktúry regionálneho významu; vii) rozvoj udržateľného cestovného ruchu; viii) rozvoj zdravotnej a sociálnej infraštruktúry; ix) zlepšenie vzdelávacej infraštruktúry; a x) podpora obnovy malých a stredne veľkých miest.

Z projektov, ktoré boli úspešne ukončené v rámci regionálneho operačného programu na roky 2007 – 2013, by som rád osobitne uviedol tieto: „Rozvoj rekreačného cestovného ruchu vytvorením letoviska Nymphaea Thermal Wellness Resort v meste Oradea“, „Obnova historickej pamiatkovej lokality Simiona Bărnuţia a kasína v meste Kluţ“ a „Vytvorenie nemeckého centra v meste Bistrica prostredníctvom obnovy historického domu striebrotepca“.

Čo prispelo k úspešnej realizácii investícií EÚ v praxi?

Veľmi dôležitá bola spolupráca medzi miestnymi inštitúciami (krajské rady, radnice), regionálnymi inštitúciami, ako je Agentúra pre regionálny rozvoj severozápadného regiónu (RDA), vnútroštátnymi inštitúciami (riadiace orgány) a európskymi inštitúciami (Komisia a Parlament).

< Rieka Crişul Repede si razí cestu centrom mesta Oradea

Takisto sme sa zamerali na pochopenie potrieb potenciálnych a existujúcich prijímateľov tak, že sme im pomohli navrhnúť a realizovať životaschopné projekty, ktoré prispievajú k naplneniu hlavného cieľa regiónu, ktorým je zníženie rozdielov v rámci regiónu a medzi regiónmi a zvýšenie životnej úrovne.

Okrem toho bolo nevyhnutné vytvoriť priame prepojenia medzi miestnymi a regionálnymi inštitúciami a súkromným sektorom a podnikateľskými subjektmi. Na tento účel RDA sprístupňuje dve IT platformy pre prijímateľov a partnerov.

Monitorovacia platforma GR REGIO (<https://regio.nord-vest.ro>) poskytuje v reálnom čase informácie o fázach vykonávania projektov, ktoré sa považujú za prioritné témy pre rozvoj regiónu.

A napokon, platforma INNO – Rethinking Business Networks (prehodnotenie podnikateľských sietí) pre regionálne investície (pozri stranu 20) (<https://www.inno.ro>) poskytuje riešenia okamžitých problémov, ako je prístup k zdrojom financovania, hľadanie obchodných partnerov, prenos technológií, nábor a odborná príprava.

Aké sú na základe vašich skúseností a vízie hlavné poslanstvá politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 v spojitosti s územiaми/regiónmi so zemepisnými špecifikami?

Domnievam sa, že modernizácia politiky súdržnosti, ktorú už navrhla Európska komisia, prinesie mnoho výhod aj pre severozápadný región v Rumunsku. Zníženie byrokracie, poskytnutie jednoduchších spôsobov požadovania platieb a zavedenie jednotného regulačného rámca pre fondy sprístupnené regiónom sú už teraz vítaným prínosom.

Aké faktory sú na základe vašich skúseností s realizáciou regionálnych investícií dôležité na lepšiu podporu potenciálu a silných stránok regiónov so zemepisnými špecifikami?

Myslím si, že medzi dôležité faktory, ktoré významne prispievajú k podpore a využitiu špecifického potenciálu regiónov s osobitnými zemepisnými črtami, patrí to, aby miestne, regionálne a vnútroštátne administratívne inštitúcie v týchto oblastiach pochopili výhody, ktoré majú, a to, ako môžu tieto možnosti využívať prostredníctvom prístupu k grantom, prilákaniu investícií a podpory cestovného ruchu.

Zároveň by sa mala rozšíriť veľmi úzka cezhraničná spolupráca aj na iné regióny susediace s pohraničnými regiónmi, v ktorých oblasti s osobitnými zemepisnými črtami zahŕňajú regióny niekoľkých členských štátov EÚ.

V neposlednom rade by mal existovať miestny prístup k rozvoju príslušných regiónov, ktorý by mal dopĺňať rozvoj susedných regiónov, a tým prispieť k dosiahnutiu regionálnej súdržnosti, ktorú všetci chceme. ■

POKRAČOVANIE V DOBREJ PRÁCI

Podľa Emila Boca, primátora mesta Kluž, vedie cesta k prosperite všetkých európskych občanov a konsolidácii Európskej únie cez politiku súdržnosti. S politikou súdržnosti treba zaobchádzať ako s prioritnou politikou, od ktorej závisí osud EÚ.

V Kluži sa väčšina dôležitých projektov, ktoré nám umožnili realizovať a dosiahnuť strategické ciele v oblasti lepšej kvality života našich obyvateľov, financovala prostredníctvom programov politiky súdržnosti. Nový nástroj spolupráce – Európska mestská iniciatíva na spoluprácu medzi mestami, má v rokoch 2021 – 2027 potenciál na poskytnutie prístupu k financovaniu našich projektov v oblasti inovácií a mestskej mobility, ktoré nám pomôže pokračovať v práci, ktorú sme doteraz vykonali.

Je veľmi dôležité, aby politika súdržnosti pokračovala a rástla aj v budúcnosti, pretože priamo ovplyvňuje život každého jedného človeka v EÚ. Za cieľ by sa malo považovať aj zjednodušenie postupov, ako aj zachovanie modelu „n + 3“ na budúce finančné obdobie.

Severozápadné Rumunsko

Región združujúci šesť žúp s rozlohou 34 160 km² sa riadi zásadami udržateľného rozvoja, rešpektovaním tradícií, ako aj historického, prírodného a architektonického dedičstva a využíva svoju etnickú, kultúrnu a náboženskú rozmanitosť.

OBYVATEĽSTVO: 2,7 milióna, čo predstavuje približne 13% celkového obyvateľstva krajiny. Z toho je takmer 75 % Rumunov, zvyšok tvoria Maďari, Rómovia, Ukrajinci a Nemci.

TRH PRÁCE: v roku 2015 bola miera zamestnanosti na národnej úrovni 42,33% a na regionálnej úrovni 45,88%. Z toho 28,16% osôb bolo zamestnaných v poľnohospodárstve, 23,04% v priemysle, 13,02% v obchode a 6,48% v stavebníctve.

HOSPODÁRSTVO: HDP na obyvateľa v PPS v roku 2014 predstavoval 13 100 PPS/obyvateľa, čo je 48% priemeru EÚ a 4. miesto v celom Rumunsku. Vývoz v oblasti medzinárodného obchodu zahŕňal rôzne sektory, od strojov a mechanických zariadení, elektrických zariadení, zvukových a obrazových rekordérov, ktoré tvorili 34% celkového vývozu regiónu, cez rôzne výrobky a nábytok, základné kovy, textil a odevy až po výrobky z plastov a gumy, ktoré tvorili 6% vývozu. Okrem toho sa región vyznačoval porovnateľnou výhodou v oblasti výrobkov, ako sú tuky a oleje, drevo, textil, obuv, elektrické stroje a zariadenia a nábytok.

VYSOKOŠKOLSKÉ VZDELÁVANIE, VÝSKUM A INOVÁCIE: iba 3,49% obyvateľstva má vysokoškolské vzdelanie. V roku 2014 sa počet študentov (na 8 akreditovaných verejných vysokých školách/univerzitách v regióne) znížil o 9,26% na 90 418, pričom zníženie na celoštátnej úrovni bolo o 7,56% (v rokoch 2005 – 2014). Región má však druhý najväčší počet jednotiek výskumu, vývoja a inovácie v Rumunsku, ktoré predstavujú 9% celoštátnych výdavkov na výskum, technologický vývoj a inováciu v roku 2013.

Podiel inovačných spoločností značne klesol z 27% celkového počtu spoločností v rokoch 2004 – 2010 len na 12% v roku 2012, región je teda na celoštátnej úrovni na poslednom mieste.

V roku 2014 bolo v oblasti výskumu, vývoja a inovácie zamestnaných 3 485 osôb, z toho 2 280 výskumných pracovníkov. Takmer polovicu všetkých zamestnancov v oblasti výskumu, vývoja a inovácie tvoria ženy (48,6%), pričom tento podiel je oveľa vyšší než je priemer EÚ (35%).

V regióne je 26 MSP na 1 000 obyvateľov oproti 23 v Rumunsku a 44 v EÚ-28. Podporné štruktúry zahŕňajú 15 akreditovaných priemyselných parkov, v ktorých sa nachádza 178 spoločností s 10 000 zamestnancami. V regióne sa nachádza aj technologický park – Liberty Park, súkromná iniciatíva zameraná na uľahčenie spojenia a komunikácie medzi spoločnosťami v príbuzných oblastiach. Park Tetapolis je založený na partnerstve medzi miestnymi orgánmi a univerzitami v Kluži; a Hanna Instruments je súkromný vedecký park vo vlastníctve nadnárodnej spoločnosti, ktorá sa venuje vývoju laboratórneho vybavenia a analytických prístrojov. V regióne sa nachádzajú aj tri podnikateľské inkubátory a štyri veľké logistické parky. Región podporuje klastrové iniciatívy, pokiaľ ide o činnosti a projekty v oblasti vody, IKT, nábytku, energetiky, poľnohospodárstva a kozmetiky.

ĎALŠIE KLÚČOVÉ SEKTORY: viac ako 340 000 regionálnych pracovníkov je zamestnaných v poľnohospodárstve, v ktorom prevláda pestovanie obilnín, koreňovej zeleniny, jahôd, húb, ovocia a orechov. Podiel regionálnych rybníkov (25%) na celkovej hodnote rumunských produktov rybolovu a lesníctva je z hľadiska štátnej oblasti lesníctva na štvrtom mieste. Cestovný ruch je veľmi veľkým lákadlom regiónu. Návštevníci prichádzajú spoznávať rôzne múzeá, hrady, pevnosti a náboženské pamiatky, ako aj mestskú architektúru. Ďalším významným lákadlom je zdravotná turistika. Región ponúka 14 certifikovaných rekreačných stredísk, zdravotníckych stredísk a kúpeľov. Vidiecky cestovný ruch zasa prekvitá vďaka rozsiahlym chráneným prírodným oblastiam, ako sú Maramurešské hory, Apusenské vrchy a Rodenské hory.

PEVNOSŤ ORADEA BOLA MODERNIZOVANÁ AKO EURÓPSKY TURISTICKÝ KOMPLEX.

Cieľom revitalizácie pevnosti Oradea v Bihárskej župe bolo, aby sa táto dôležitá pamiatka aj so svojou tisícročnou históriou vrátila na štátnu, regionálnu a medzinárodnú turistickú mapu. Vďaka financovaniu vo výške 36 780 329 RON (približne 7 725 158 EUR) vrátane 23 197 387 RON (4 871 953 EUR) z EFRR sa pevnosť stala reprezentatívnym regionálnym centrom pre kultúrne dedičstvo a cestovný ruch. V areáli sa nachádzajú kancelárie miestnych verejných orgánov, miestnych a kultúrnych inštitúcií a MVO, ktoré sú prijímateľmi projektu, a navštevujú ho obyvatelia aj návštevníci mesta Oradea.

Okrem toho projekt renovácie priťahuje ďalšie zdroje príjmov na regionálnej a miestnej úrovni a vytvára nové pracovné miesta v oblasti kultúry, cestovného ruchu a súvisiacich hospodárskych odvetví. Na konci projektu v roku 2015 bolo vytvorených alebo zachovaných 119 pracovných miest a bolo zriadených 19 pracovných miest v oblasti kultúrneho cestovného ruchu. Do roku 2018 stúpol počet turistov v lokalite o 300%, čím sa prilákali ďalšie zdroje príjmov na regionálnej a miestnej úrovni a vytvorili sa nové pracovné miesta v oblasti kultúry a cestovného ruchu a súvisiacich hospodárskych odvetviach.

PLNENIE ÚČELU: KÚPEĽNÝ KOMPLEX „NYMPHAEA“ V MESTE ORADEA

Keď sa v roku 2016 ukončil projekt Nymphaea, pocit zdravia sa začal šíriť až za hranice mesta Oradea v Bihárskej župe. Okrem toho, že projekt sa ukázal ako príťažlivá atrakcia pre miestnu komunitu, aj návštevníci a podniky z ďalekého okolia si užívajú výhody, ktoré ponúka najväčší vodný park v tomto regióne Európy.

Akvapark Nymphaea je pre všetkých, ktorí hľadajú buď záplavu adrenalínu alebo pokojné, relaxačné a liečebné prostredie, prípadne oboje. Na rozlohe sedem hektárov bola použitá najnovšia technológia, aby vznikol fascinujúci svet plný zábavy a vody. Medzi atrakcie patrí 10 toboganov, 15 bazénov na kúpanie a relaxáciu, detské ihriská, šesť sáun, masážne salóny, turecké kúpele, športové ihriská a reštaurácie.

Vďaka projektu s rozpočtom 88 342 934 RON (18 555 966 EUR) vrátane 32 343 888 RON (6 793 663 EUR) z EFRR sa v komplexe Nymphaea zvýšil priemerný počet turistov o 100% a bolo vytvorených 50 nových pracovných miest.

www.aquapark-nymphaea.ro

INNO.RO – PREHODNOTENIE PODNIKATEĽSKÝCH SIETÍ

Cieľom internetovej platformy, ktorú vyvinulo oddelenie pre regionálne investície a inovačné finančné nástroje Agentúry pre regionálny rozvoj severozápadného regiónu, je vytvoriť dynamický online ekosystém, ktorý dokáže identifikovať a vytvárať príležitosti na rozvoj pre svojich členov.

Zrelé a konkurencieschopné podnikateľské prostredie potrebuje digitálne komunikačné uzly, prostredníctvom ktorých je možná rýchla a jednoduchá výmena informácií a zdrojov. Vytvorenie komunity odborníkov prostredníctvom online platformy a poskytovanie nástrojov a riešení prispôbených súčasným technológiám je teda prirodzenou reakciou na existujúce potreby trhu.

Platforma vznikla na základe potreby online ekosystému, ktorý by umožnil rýchlo a efektívne nadviazať kontakt zainteresovaným stranám vo vysoko výkonnom a inovačnom podnikateľskom prostredí, začínajúcim podnikom, výskumným pracovníkom, miestnym orgánom, veľkým spoločnostiam, bankám a developerom.

INNO je naše regionálne riešenie v reakcii na globálnu výzvu: ako môžeme využiť najnovšie podnikové riešenia, aby sme využili potenciál kapitálu a ľudských zdrojov v konkurenčnom prostredí? Podnikateľské prostredie sa tak mení na podnikateľskú komunitu. Dynamický digitálny uzol a online centrum spája podnikateľské, hospodárske, akademické a administratívne riešenia pre 21. storočie. Každý modul ponúka špecifické nástroje a riešenia, ktoré už dnes spĺňajú potreby trhu zajtrajška. K dispozícii je šesť rôznych modulov, rad zdrojov a rôzne typy profilov a všetky sú dostupné rozličnej škále používateľov. K dispozícii sú aj usmernenia týkajúce sa prístupu k zdrojom financovania, hľadania vhodných obchodných partnerov, nábora a odbornej prípravy, efektívneho prenosu technológií, zrýchlenej inovácie a ďalšie.

Súbežne s platformou sme vyvinuli aplikáciu INNO Mobile (k dispozícii v App Store a Google Play), prostredníctvom ktorej budeme na začiatku poskytovať používateľom novinky v oblastiach, na ktoré sa zameriava INNO.RO, a upozornenia z platformy. Aplikácia sa bude vyvíjať priebežne a budúce verzie používateľom umožnia riadiť všetky činnosti na platforme.

Súčasný model je len prvým krokom k rozvoju požadovaného online ekosystému. Odporúčania používateľov alebo návrhy na zlepšenie sú vítané. Vytvorte si účet, používajte platformu a poskytnite nám spätnú väzbu!

www.inno.ro

V KLUŽI ODŠARTOVALI SAMOBSLUŽNÉ POŽIČOVNE BICYKLOV

V Klužskej župe spojilo sily mesto Kluž a obce Florești a Apahida a vytvorili súvislú sieť ciest a trás s celkovou dĺžkou asi 52 kilometrov. Na podporu projektu sa uskutočnila kampaň na propagáciu bicyklov v metropolitnej oblasti. Celkový rozpočet vo výške 14 422 085 RON (3 031 224 EUR) vrátane 8 926 309 RON (1 876 114 EUR) z EFRR sa použil na vytvorenie 10,81 km nových cyklotrás a 50 samoobslužných požičovní bicyklov. Projektový tím okrem toho vytvoril a distribuoval 30 000 brožúr a jeden propagačný film.

Prijímateľmi v tejto iniciatíve sú obyvatelia metropolitnej oblasti, cyklistická komunita, študenti a iné skupiny žijúce v dočasnom ubytovaní a podnikateľská komunita. Vďaka tomuto úsiliu sa do systému len za jeden rok zaregistrovalo 6 000 používateľov.

www.primariaclujnapoca.ro; www.clujbike.eu

CENTRÁLNY PARK SKVALITŇUJE SVOJOU ZELEŇOU MESTSKÝ ŽIVOT V BAIJA MARE

V Marmaroškej župe majú obyvatelia mesta Baia Mare a susediacich okresov veľký prospech z nového centrálného verejného parku v regióne, ktorý bol vytvorený opätovným použitím, prestavbou a rozšírením priestoru, z ktorého vznikla oddychová a rekreačná oblasť. EFRR podporil projekt sumou 10 114 404 RON (2 124 795 EUR), celkový rozpočet bol vo výške 15 921 814 RON (3 344 795 EUR), pričom cieľom bolo priniesť prospech miestnym komunitám a návštevníkom tejto oblasti.

Park spolu s výstaviskom kaktusov vznikli výsadbou stromov, živých plotov a sadeníc, výstavbou štyroch altánkov slúžiacich ako pódium, troch pergol a detského ihriska, vybudovaním chodníkov pre chodcov a zavlažovacieho systému. Cieľom týchto úprav je zväčšiť rozlohu zelenej plochy na obyvateľa. Nové zariadenia sú obzvlášť príťažlivé pre začínajúcich umelcov, ktorí môžu vystavovať svoju prácu v troch určených zónach, a školákov, ktorí navštevujú hodiny botaniky a ekológie v rámci vzdelávacích zariadení parku.

www.baiamare.ro

VEĽKÉ ÚSILIE NA OBNOVU VEREJNÝCH ZÁHRAD NA NÁMESTÍ PIAȚA UNIRII V MESTE ORADEA

Piața Unirii alebo Unijné námestie je symbolická oblasť mesta Oradea, ktoré sa môže pochváliť mnohými veľkolepými pamiatkami. Vďaka práci vykonanej počas projektu sa zmenil obraz námestia v prospech obyvateľov, návštevníkov a turistov, ako aj inštitúcií a podnikov, ktoré tu majú kancelárie.

Po rozsiahlej obnove v roku 2015 sa námestie stalo historickým a kultúrnym centrom mesta a do historických pamiatok a palácov, ako aj do moderných reštaurácií a kaviarní prilákalo desiatky tisíc turistov. Financovaním z EFRR sa zabezpečilo 14 378 829 RON (3 022 028 EUR) z celkového rozpočtu 24 084 363 RON (5 061 517 EUR), a vďaka tomu bolo možné financovať 11 novo vytvorených trvalých pracovných miest a zvýšiť príťažlivosť centrálnaj lokality pre kultúrne podujatia a hospodárske činnosti.

www.oradea.ro

Podpora politiky súdržnosti pre čistú energiu na ostrovoch EÚ

Ostrov, na ktorých žije približne 15 miliónov Európanov, majú potenciál stať sa priekopníkmi v prechode na čistú energiu prijatím nových technológií a zavádzaním inovačných riešení. EÚ poskytuje podporu tak, že ponúka nové príležitosti na rast a zamestnanosť.

Európska komisia pracuje na tom, aby rozvíjala a podporovala potenciál európskych ostrovných spoločenstiev v oblasti čistej energie.

V Parížskej dohode sa uznáva, že ostrovy sú obzvlášť ohrozené zmenou klímy a sú mimoriadne závislé od fosílnych palív a dovozu energie. V EÚ je viac než 2 200 obývaných ostrovov. Napriek tomu, že majú prístup k obnoviteľným zdrojom energie, ako je veterná a solárna energia a energia z vln, pokiaľ ide o zásobovanie energiou, mnohé sú závislé od drahého dovozu fosílnych palív.

Mnohé z európskych ostrovov sú malé izolované systémy a malé trhy. Ostrovy, na ktorých žije približne 15 miliónov Európanov, však majú potenciál stať sa priekopníkmi v prechode na čistú energiu prijatím nových technológií a zavádzaním inovačných riešení.

Ostrov a ostrovné regióny sú skutočne špecifickým prípadom z hľadiska energetickej politiky z dôvodu ich izolácie, ako aj ich potenciálu testovať a predviesť nové riešenia.

» Ostrovy majú potenciál stať sa priekopníkmi v prechode na čistú energiu prijatím nových technológií a zavádzaním inovačných riešení. «

Prevzatie iniciatívy

Iniciatíva Čistá energia pre ostrovy EÚ v rámci Stratégie energetickej únie poskytuje dlhodobý rámec na pomoc ostrovom pri vytváraní vlastnej udržateľnej energie s nízkymi nákladmi. Výsledkom bude:

- › **zniženie nákladov na energiu**, oveľa rozsiahlejšia výroba energie z obnoviteľných zdrojov, výstavba zariadení na skladovanie energie a systémy reakcie na dopyt s využitím najnovších technológií,
- › **lepšia energetická bezpečnosť ostrovov**, ktoré budú menej závislé od dovozu,
- › **zlepšenie kvality ovzdušia**, zníženie emisií skleníkových plynov a menší vplyv na prírodné prostredie ostrovov a
- › **vytváranie nových pracovných miest** a obchodných príležitostí, čím sa posilní hospodárska sebestačnosť ostrovov.

Iniciatíva Čistá energia pre ostrovy EÚ sa začala v máji 2017 na Malte, kde Európska komisia a 14 členských štátov EÚ¹ podpísali politické vyhlásenie. Aj ďalšie členské štáty boli vyzvané, aby sa pripojili.

V roku 2018 bol zriadený osobitný sekretariát pre túto iniciatívu, ktorý ostrovom poskytuje komplexné usmernenia o tom, ako začať a rozvíjať prechod na čistú energiu. Deje sa to prostredníctvom metodiky zapojenia zainteresovaných strán, podpory pri príprave programov prechodu, budovania kapacít, technickej podpory pri rozvoji projektov a finančných plánov, ako aj vytvárania sietí a príležitostí na budovanie komunit.

V nadväznosti na výzvu bolo vo februári 2019 vybraných 26 pilotných projektov, ktoré dostanú podporu pri príprave programov prechodu na čistú energiu. V prvej fáze šesť ostrovov: **Aranské ostrovy** (Írsko), **Cres-Lošinj** (Chorvátsko), **Sifnos** (Grécko), **Culatra** (Portugalsko), **Salina** (Taliansko) a **La Palma** (Španielsko), vypracuje a najneskôr v lete 2019 zverejní svoje programy. Ďalších 20 ostrovov, ktoré sa nachádzajú v Írsku, Grécku, Španielsku, Francúzsku, Chorvátsku, Taliansku, Portugalsku, Fínsku, Švédsku a Spojenom kráľovstve, tak urobí do leta 2020.

26 ostrovov bolo vybraných na základe potenciálu vytvoriť vysokokvalitný proces prechodu s podporou sekretariátu. V záujme vytvorenia inšpirujúcich príkladov v nastávajúcich rokoch pre čo najviac európskych ostrovov bola venovaná osobitná pozornosť výberu ostrovov pokrývajúcich širokú škálu geografických a kontextových podmienok.

Finančné prostriedky EÚ na investície do čistej energie, a to aj na ostrovoch, sú dostupné napríklad prostredníctvom politiky súdržnosti, programu Horizont 2020, programu LIFE, Európskeho fondu pre strategické investície a Nástroja na prepájanie Európy.

Podpora politiky súdržnosti na mieru

Iniciatíva Čistá energia pre ostrovy EÚ veľmi dobre zapadá do celkových cieľov politiky súdržnosti v oblasti hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v EÚ. Politika kľúčovým spôsobom prispieva k realizácii energetickej únie v teréne, a to aj na ostrovoch EÚ.

1. Estónsko, Grécko, Španielsko, Nemecko, Dánsko, Francúzsko, Chorvátsko, Írsko, Taliansko, Cyprus, Malta, Portugalsko, Švédsko, Fínsko

OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE NA OSTROVE AGIOS EFSTRATIOS („AI STRATIS“) V GRÉCKU NABERAJÚ NA SILE

Cieľom projektu Zelený ostrov Ai Stratis spolufinancovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja je, aby najmenej 85% spotreby energie ostrova pochádzalo zo zdrojov vyrobených veternými a fotovoltaickými systémami. Ai Stratis, podobne ako mnohé ďalšie grécke ostrovy nachádzajúce sa ďaleko od pevniny, nie je napojený na národnú elektrickú prenosovú sústavu. Doteraz sa spoliehal na naftové generátory verejného elektrárenského podniku. Na ostrove budú inštalované veterné aj fotovoltaické systémy.

Veľká turbína a fotovoltaický park budú vyrábať elektrinu, ktorej prebytok sa bude premieňať na tepelnú energiu, ktorá sa potom bude uskladňovať v nádržiach. Vďaka výstavbe novej vykurovacej siete bude systém poskytovať teplo pre budovy a domy na ostrove. Očakáva sa, že projekt, ktorý sa začal v roku 2017 a má celkový rozpočet 8,5 milióna EUR, bude dokončený v roku 2022 (spolu s testovacou prevádzkou). Doteraz sa dokončili právne predpisy, ktorými sa projekt označil za pilotný projekt, uskutočnili sa štúdie hybridnej stanice a diaľkového vykurovania a vykonali sa konzultácie s príslušnými zainteresovanými stranami o otázkach týkajúcich sa prepojenia, riadenia a tvorby cien.

Patria sem investície do energetickej účinnosti, energie z obnoviteľných zdrojov, inteligentnej energetickej infraštruktúry a prechodu na oduhlíkováný sektor dopravy, ako aj výskumu a inovácie v oblasti znižovania emisií uhlíka. Tieto investície nielen prispievajú k cieľom energetickej únie a pomáhajú členským štátom dosiahnuť ciele EÚ v oblasti klímy a energetiky, ale sú aj prospešné pre regionálny rozvoj, konkurencieschopnosť, rast a zamestnanosť a zároveň riešia energetickú chudobu a zvyšujú bezpečnosť dodávok energie. To všetko sú dôležité prínosy aj pre ostrovy.

Politika súdržnosti vo svojej podstate poskytuje štrukturálnu a dlhodobú reakciu na výzvy, ktorým čelia rôzne regióny vrátane ostrovov. Programy umožňujú prístup šitý na mieru, vyvinutý v spolupráci s kľúčovými aktérmi v teréne, ako aj prispôsobenie sa meniacim sa okolnostiam.

Ďalším prvkom, ktorý môže byť osobitne dôležitý pre mnohé ostrovy, je to, že v politike súdržnosti sa kladie osobitný dôraz na inovácie na mieste, ktoré stavajú na stratégiách inteligentnej špecializácie. V tomto duchu je hlavnou politikou EÚ aktívna podpora územnej súdržnosti a dlhodobé investovanie v oblastiach so zemepisnými špecifikami.

Makroregionálne stratégie EÚ, ktoré zahŕňajú alpský región, región Baltského mora, podunajský región a región Jadran-ského a Iónskeho mora, ako aj Európska územná spolupráca (Interreg) môžu takisto zohrávať dôležitú úlohu prostredníctvom ďalšieho presadzovania a podpory energetických otázok vrátane výmeny poznatkov a skúseností medzi ostrovmi.

Realizácia vysokokvalitných energetických projektov v teréne je kľúčom k úspechu, prinajmenšom s cieľom dosiahnuť konkrétne zlepšenie pre občanov a podniky a urýchliť ich oduhlí-

kovanie. V tejto súvislosti môže byť obzvlášť užitočná práca v rámci programu Čistá energia pre ostrovy EÚ. Rozvoj programov transformácie smerom k čistej energii, budovanie kapacít a technická podpora pre zúčastnené ostrovy, ako aj výmena skúseností a nápadov znamená, že by to mohol byť účinný nástroj na vytvorenie súboru kvalitných projektov, ktoré môžu požiadať o spolufinancovanie z politiky súdržnosti.

Napríklad ostrov **Menorca** v Španielsku pracuje na ďalšom zlepšovaní a aktualizácii svojej stratégie dekarbonizácie do roku

SMEROM K ČISTEJŠEJ DOPRAVE NA OSTROVE GOTLAND VO ŠVÉDSKU

Projekt spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja je zameraný na zlepšenie energetickej účinnosti a zníženie emisií skleníkových plynov na ostrove Gotland. Bude zameraný najmä na národný cieľ znížiť vo Švédsku do roku 2030 vplyvy sektora dopravy na klímu o 70%. Zámerom projektu je osloviť MSP, ktoré pracujú priamo v oblasti cestnej dopravy alebo so strojmi používanými na priemyselné alebo stavebné účely. Cieľom je pomôcť týmto spoločnostiam lepšie sa približkovať k energetickej účinnosti, a to organizovaním prednášok a seminárov a poskytovaním konzultácií o energetickej účinnosti. Druhá časť projektu sa zameriava na ďalšie využívanie verejnej dopravy vrátane zlepšených riešení v oblasti intermodálnej mobility. Celkový rozpočet projektu, ktorý sa vykonáva od roku 2018 do roku 2021, je približne 1 milión EUR. Z dlhodobého hľadiska je cieľom projektu v oblasti udržateľnej dopravy pomôcť znížiť vplyv dopravy na ostrove na klímu prostredníctvom zlepšenia energetickej účinnosti a väčšieho využívania energie z obnoviteľných zdrojov.

<https://klimatsynk.se/projektportfoljer/hallbara-transporter/hallbara-transporter.html>

SPOLUPRÁCA SICÍLIE A MALTY NA PREKLENUTIE ROZDIELOV V OBLASTI ENERGIE Z OBNOVITEL'NÝCH ZDROJOV

V rámci projektu „Scenáre energie z obnoviteľných zdrojov na ostrovoch“ spolufinancovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja sa vymedzili spoločné stratégie na preklenutie rozdielov, ktorými sa Sicília a Malta odlišujú od európskeho priemeru vo využívaní energie z obnoviteľných zdrojov, a podporu prenosu technológií a osvedčených postupov. Okrem toho boli prijaté opatrenia na porovnanie a hodnotenie energetických stratégií z environmentálneho a sociálno-ekonomického hľadiska a na identifikáciu a realizáciu akčného plánu väčšieho šírenia obnoviteľných zdrojov energie.

V rámci projektu bola vytvorená environmentálna, sociálno-ekonomická databanka spojená s používaním obnoviteľných zdrojov energie a atlasom obnoviteľnej energie na mapovanie zariadení a osvedčených postupov na území Malty a v provinciách Agrigento a Ragusa na Sicílii. Výmena a šírenie osvedčených postupov vyplynuli aj z dvoch prehliadok energie z obnoviteľných zdrojov, na ktorých sa študenti a výskumní pracovníci zoznámili s najvýznamnejšími zariadeniami na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov. Výsledkom energetického fóra, seminára organizovaného na plenárnom zasadnutí a štyroch skupín zainteresovaných strán so zapojením podnikateľov, inžinierov, politikov a občanov boli aj realizačné stratégie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Na každom území bola vytvorená sieť na výmenu informácií o energii z obnoviteľných zdrojov, ktorá spája cezhraničných partnerov, s cieľom informovať a zvýšiť povedomie o energii z obnoviteľných zdrojov. Projekt sa vykonával od roku 2011 do roku 2012 s celkovým rozpočtom 0,6 milióna EUR.

<https://bit.ly/2TLqZ76>

2030 a ako jeden z pilotných regiónov uvedených vyššie dostane podporu od sekretariátu. Stratégia oduhlíkovanania je dobre rozvinutá a jej cieľom je dosiahnuť 85% podiel obnoviteľných zdrojov energie pri výrobe elektriny do roku 2030, podstatné zníženie využívania fosílnych palív a elektrifikáciu dopravy a budov spolu s komplexným súborom opatrení na prispôbienie energetického systému tak, aby bol pripravený na taký vysoký podiel obnoviteľnej energie vrátane kapacity akumulátorov. Jej cieľom je takisto poskytovať množstvo súvisiacich

prínosov vrátane bezpečnosti dodávok energie, sociálnej účasti, výhod pre miestne hospodárstvo a pracovné miesta, environmentálnej udržateľnosti a integrácie do krajiny a dedičstva ostrova, keďže Menorca je biosférická rezervácia UNESCO.

Komisia tiež priamejšie podporuje toto úsilie, pričom sa zapája do diskusií o tom, ako navrhnuť stratégiu, maximalizovať využívanie dostupných finančných prostriedkov EÚ vrátane Európskeho fondu regionálneho rozvoja a stimulovať súkromné investície. V januári 2019 sa uskutočnila spoločná návšteva zástupcov generálnych riaditeľstiev Komisie pre regionálnu a mestskú politiku a energetiku s cieľom podporiť túto prácu. Takéto výmeny budú pokračovať aj naďalej.

Politika súdržnosti je jedným z najdôležitejších zdrojov financovania najvzdialenejších regiónov na dosiahnutie ich energetického prechodu. V oznámení prijatom v októbri 2017, ktorým sa stanovuje stratégia pre najvzdialenejšie regióny sa vymedzil záväzok uplatňovať v rámci EÚ a na medzinárodnej úrovni prostredníctvom iniciatívy Čistá energia pre ostrovy EÚ osvedčené postupy, ktoré tieto regióny vyvinuli. V nadväznosti na tento záväzok zohrávajú regióny v rámci tejto iniciatívy významnú úlohu.

Napríklad **Kanárske ostrovy** počas svojho predsedníctva Konferencie predsedov najvzdialenejších regiónov usporiadali druhé fórum o čistej energii pre ostrovy EÚ, na ktorej mali všetky najvzdialenejšie regióny možnosť prezentovať osvedčené postupy v oblasti energetiky. Ako ďalší príklad uvedieme ostrov Réunion, ktorý spolu s predstaviteľmi Komisie a francúzskej štátnej správy experimentoval s novým nástrojom riadenia navrhnutým v oznámení s cieľom urýchliť svoj energetický prechod.

Investovanie do energetického prechodu

Pokiaľ ide o budúci vývoj, podľa návrhu Komisie týkajúceho sa politiky súdržnosti v nasledujúcom finančnom období 2021 – 2027 sa majú zdôrazniť priority, ktoré pomôžu Európe zostať konkurencieschopnou a prispôsobiť sa globalizácii a technologickým zmenám vrátane výziev spojených s prechodom na čistú energiu.

Na podporu a podnietenie prechodu na čistú a spravodlivú energiu bude potrebné povinne sústrediť značné sumy na politický cieľ ekologickejšej nízkouhlíkovej Európy vrátane investícií do energetickej účinnosti, energie z obnoviteľných zdrojov a inteligentných energetických systémov, rozvodných sietí a skladovania energie na miestnej úrovni.

Okrem toho sa v návrhu stanovuje významná podpora pri riešení širších výziev spojených so štrukturálnymi zmenami, ako je prechod na čistú energiu. Zahŕňa to podporu hospodárskej diverzifikácie, napríklad podporu MSP, podnikateľských inkubátorov, inovácie, a spolupráce priemyslu a výskumných pracovníkov, budovania kapacít a zručností, ako aj udržateľnej dopravy a sociálneho začlenenia.

Politika súdržnosti týmito spôsobmi pomáha členským štátom a regiónom vrátane ostrovov zacielené a prispôsobené predvídať a zvládať dôsledky štrukturálnych zmien súvisiacich s prechodom na čistú energiu a ďalšie súčasné výzvy. Rôzne miestne pomery často neumožňujú univerzálne riešenia, podpora preto musí byť lokálna a ponúkať integrované reakcie na miestne potreby. Prostredníctvom politiky súdržnosti je možné podporovať veľký impulz na presadzovanie diverzifikácie a posun v hodnotovom reťazci v regiónoch EÚ, a to najmä na základe stratégií inteligentnej špecializácie.

Vzhľadom na prípravu na budúcu generáciu programov politiky súdržnosti sa v správach o jednotlivých krajinách európskeho semestra za rok 2019 a ich osobitnej prílohe o usmernení investícií v oblasti financovania politiky súdržnosti v rokoch 2021 – 2027 zdôrazňuje význam čistej energie na ostrovoch vždy, keď to je potrebné.

Ostrovy v celej EÚ sú vyzvané, aby preskúmali všetky dostupné možnosti podpory politiky súdržnosti na oduhlíkovanie ostrovov v súčasnom, ako aj v nasledujúcom období. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://europa.eu/!Cq49rt>

<https://euislands.eu/clean-energy-islands-start>

Zemepisné rozloženie nespokojnosti v EÚ

S prichádzajúcimi voľbami do Európskeho parlamentu, ktoré sa budú konať od 23. do 26. mája, vzrastajú obavy z čoraz väčšieho rozčarovania z EÚ. V prvom zo série článkov v *Panorame* o hlasovaní proti EÚ sa poukazuje na niektoré dôvody, ktoré stoja za nedôverou občanov voči EÚ a národným vládam.

Za posledné desaťročie sa v celej Európskej únii zdvojnásobil počet hlasov pre strany, ktoré sú proti EÚ. Stránam, ktoré sú proti alebo dôrazne proti integrácii do EÚ (podľa vymedzenia odborného prieskumu Chapel Hill Expert Survey¹), stúpol podiel hlasov v národných voľbách v EÚ-28 z 9 % v roku 2008 na 18 % v roku 2018.

Nie je to spôsobené zmenami v niekoľkých veľkých členských štátoch. Práve naopak, polovica členských štátov zaznamenala od roku 2008 nárast počtu hlasov pre strany, ktoré sú proti

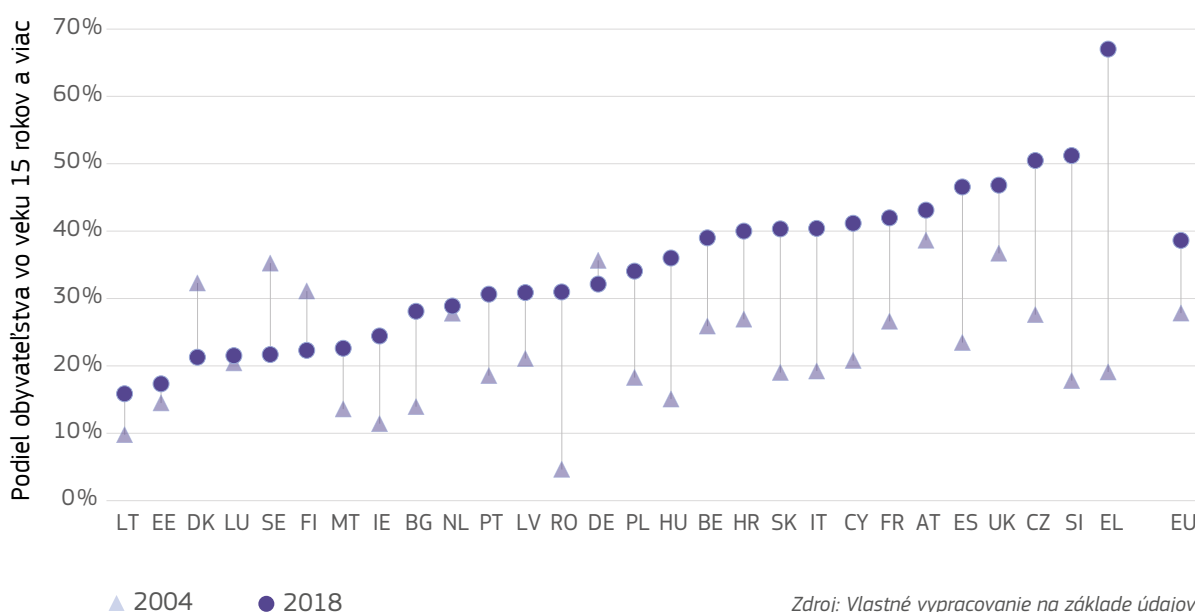
EÚ. V 10 členských štátoch to predstavovalo nárast o viac než 10 percentuálnych bodov. Tento rýchly nárast môže mať vplyv aj na európske voľby, ktoré sa konajú v máji 2019.

Vzostup strán proti EÚ sa odráža v rastúcom rozčarovaní z EÚ. Podiel obyvateľov EÚ, ktorí majú tendenciu nedôverovať EÚ, vzrástol z 29 % v roku 2008 na najvyššiu úroveň 47 % v roku 2013, ale v roku 2018 sa mierne znížil na 39%. Za uplynulých desať rokov sa počet ľudí, ktorí majú tendenciu nedôverovať EÚ, zvýšil v 21 z 28 členských štátov. V 12 členských štátoch bol tento nárast viac než 10 percentuálnych bodov, zatiaľ čo v troch členských štátoch – Českej republike, Grécku a Slovinsku, mala v roku 2018 tendenciu nedôverovať v EÚ väčšina obyvateľstva.

Národná nedôvera

Výrazná nedôvera sa neobmedzuje len na EÚ. Ľudia majú tendenciu nedôverovať aj národným vládam. V 12 členských štátoch nedôveruje národnej vláde väčšina obyvateľov. Nedô-

Podiel obyvateľstva, ktorý má sklon neveriť EÚ, 2004 – 2018

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe údajov Eurobarometra

1. <https://www.chesdata.eu/>

vera voči národnej vláde je prakticky vo všetkých členských štátoch vyššia než nedôvera voči celej EÚ. Nedôvera v národné vlády sa zriedka používa na obhajobu rozpadu krajiny, zatiaľ čo nedôveru voči EÚ používajú mnohé strany ako argument na radikálne obmedzenie jej úlohy alebo vystúpenie z Únie.

S cieľom pochopiť, prečo ľudia hlasujú za strany, ktoré sú proti integrácii do EÚ, sa pri posledných národných voľbách zaznamenali hlasy vo viac než 63 000 volebných obvodov v EÚ-28. Na základe výskumu populizmu v Európe a v USA sa v rámci tejto práce testovalo, či rovnaké faktory súvisia aj s hlasovaním proti EÚ.

Výskum populizmu poukazuje na množstvo individuálnych charakteristík. Starší, pracujúci voliči mužského pohlavia s nízkymi príjmami a s nízkou kvalifikáciou na to, aby zvládali výzvy moderného hospodárstva, majú tendenciu hlasovať viac za populistov. Preukazuje sa aj to, že v menších mestách a vo vidieckych oblastiach majú ľudia sklon voliť populistické, podobne to je aj v oblastiach v úpadku.

Hoci existuje silná väzba medzi populizmom a opozíciou voči integrácii do EÚ, je medzi nimi rozdiel. Vo výskume Chapel Hill Expert Survey sa identifikuje, ktoré strany sa vo veľkej miere spoliehajú na protielitársku a tzv. anti-establishment rétoriku, čo je kľúčová vlastnosť populizmu. Strany, ktoré sa spoliehajú na túto rétoriku, nie sú vždy proti integrácii do EÚ. Napríklad

Podemos v Španielsku si získava hlasy používaním protielitárskej rétoriky, ale je aj sčasti za integráciu do EÚ. Iné strany, ktoré sú mierne proti integrácii do EÚ, napríklad Konzervatívci Spojeného kráľovstva alebo holandská Christen Unie, nepoužívajú protielitársku rétoriku.

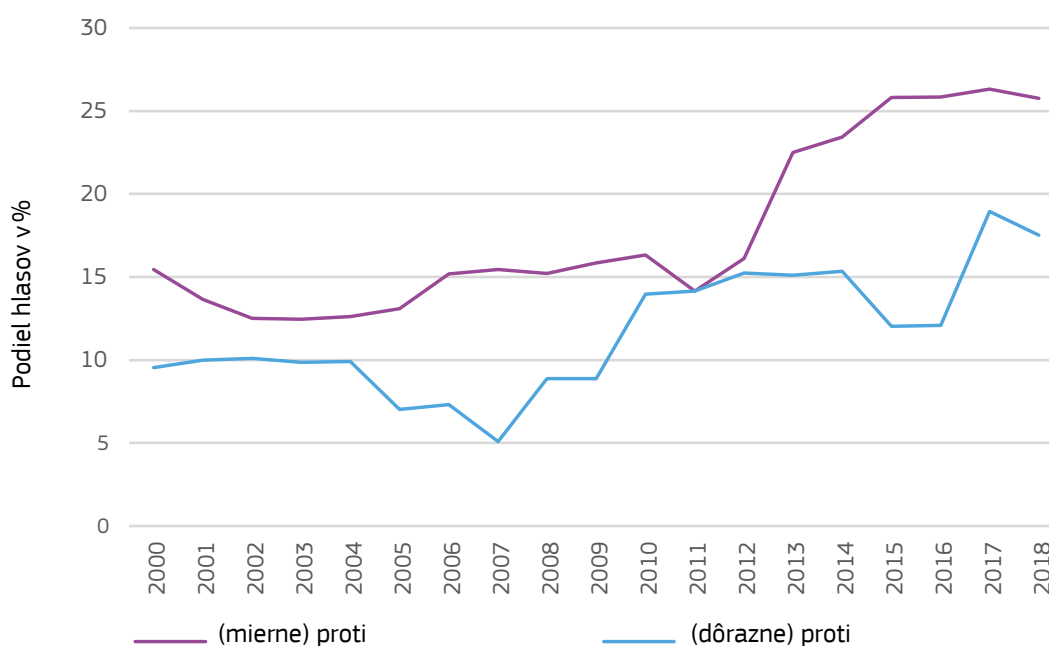
Mnohí, ktorí presadzujú hlasovanie v prospech populizmu, tiež podporujú hlasovanie proti EÚ. Oblasti s dlhodobým hospodárskym úpadkom, nízkou mierou zamestnanosti, nízkym podielom terciárneho vzdelania, nízkou hustotou obyvateľstva a vyšším podielom ľudí starších než 65 rokov majú tendenciu hlasovať skôr za strany, ktoré sú proti alebo dôrazne proti integrácii do EÚ.

Obavy o budúcnosť

Vplyv úrovne hospodárskeho rozvoja bol najprekvapujúcejší: regióny s vyšším HDP na obyvateľa hlasujú viac za strany proti EÚ. Keďže oblasti s nízkymi príjmami hlasujú viac za populistov, očakávalo sa, že pri nízkom HDP na obyvateľa bude hlasovanie proti EÚ výraznejšie. Proti EÚ však nehlasujú najchudobnejšie oblasti, ale oblasti, ktorým sa v minulosti darilo lepšie, no vo vzťahu k zvyšku krajiny ich postavenie kleslo. V týchto oblastiach môžu chýbať zručnosti a priemyselné odvetvia, aby prosperovali v hospodárstve, ktoré sa viac zameriava na inováciu a technológie. Výsledkom je, že obyvatelia týchto komunit sa obávajú o budúcnosť svojej oblasti.

Podiel hlasov v EÚ-28 pre strany, ktoré sú proti integrácii do EÚ, 2000 – 2018

Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe údajov CHES a vnútroštátnych zdrojov

Podporuje to aj skutočnosť, že oblasti so znižujúcim sa počtom pracovných miest v priemysle majú tendenciu hlasovať viac proti EÚ. Kombinácia pomerne vysokého HDP na obyvateľa a dlhodobého hospodárskeho úpadku môže byť mimoriadne úspešnou živnou pôdou pre nespokojnosť, dokonca až odpor. Niektoré populistické politické strany sa výslovne zameriavali na bývalé priemyselné oblasti, pretože správne očakávali, že tam budú môcť získať viac hlasov.

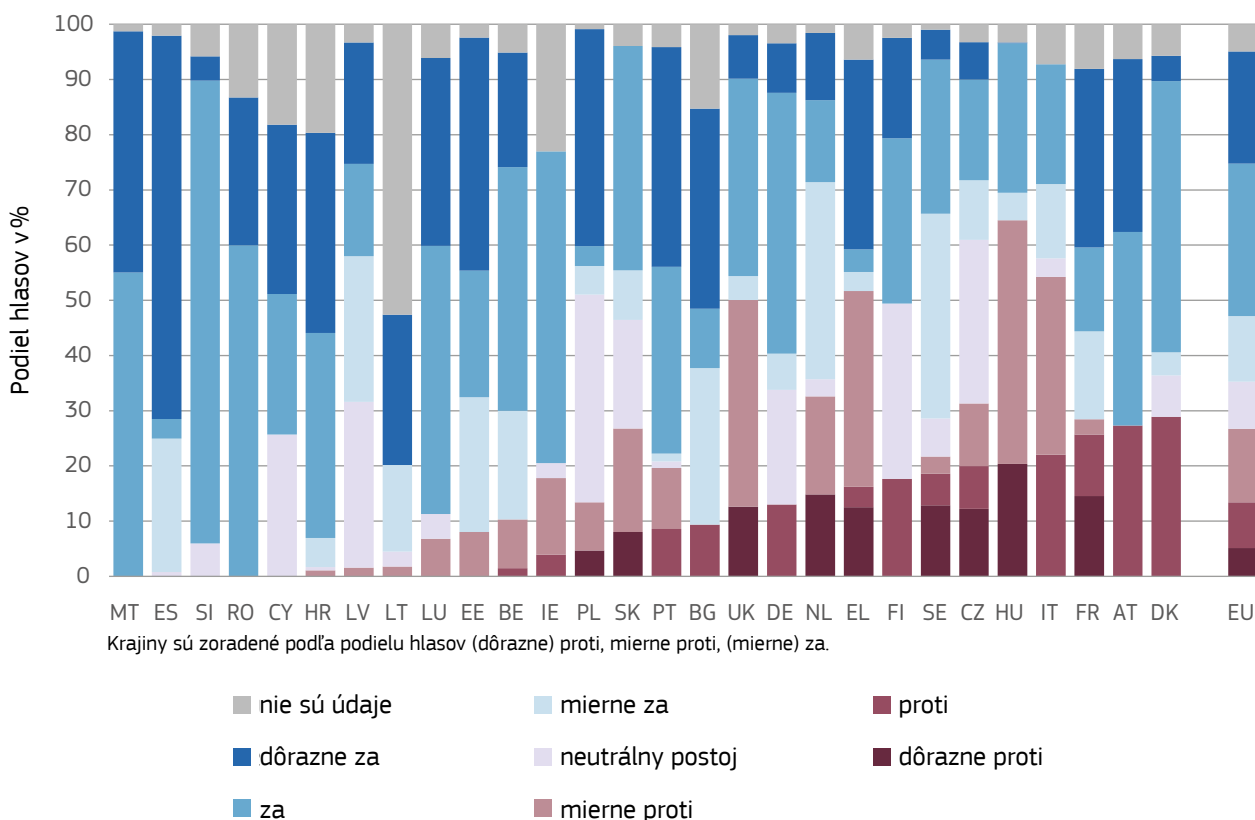
Ďalším prekvapujúcim zistením bolo, že pokles počtu obyvateľov a pokles zamestnanosti znamenali skôr menšie ako väčšie hlasovanie proti EÚ, a že čistá migrácia nemala takmer žiadny alebo žiadny vplyv na hlasovanie proti EÚ.

V budúcich vydaniach *Panoramy* budú uverejnené články, ktoré sa budú podrobnejšie zaoberať vplyvom chudoby, demografie, migrácie a politik EÚ. ■

Ak chcete získať ďalšie informácie o zemepisnom rozložení nespokojnosti v EÚ, prečítajte si článok a pozrite si interaktívne mapy na adrese:

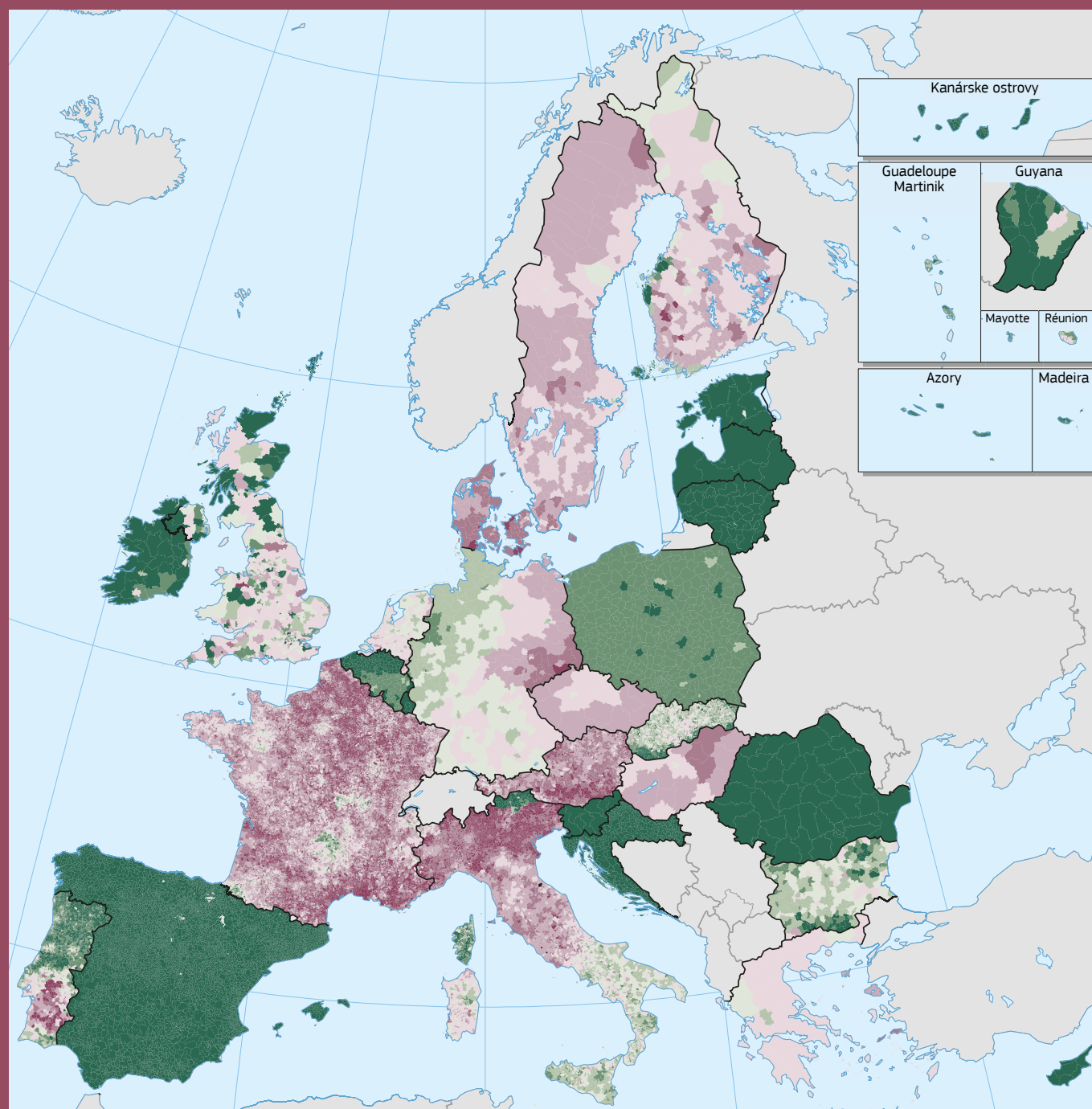
https://ec.europa.eu/regional_policy/mapapps/elections/EUdiscontent.html

Hlasy na základe stanoviska strany k integrácii do EÚ, 2013 – 2018

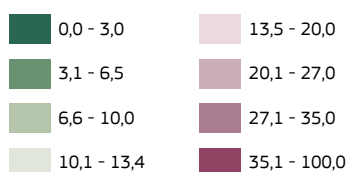
Zdroj: Vlastné vypracovanie na základe údajov CHES a vnútroštátnych zdrojov

Podiel hlasov pre strany, ktoré sú proti alebo dôrazne proti európskej integrácii (2013 – 2018)

0 500 km

% platných hlasov

Zdroje: Vnútroštátne orgány, CLEA, prieskumy Chapel Hill Expert Surveys v rokoch 2014 a 2017, Eurogeographics, GR REGIO

2018: IT
 2017: BG, CZ, DE, FR, MT, NL, AT
 2016: IE, ES, HR, CY, LT, RO, SK
 2015: DK, EE, EL, PL, PT, FI, UK
 2014: BE, LV, HU, SI, SE
 2013: LU

Priemer EÚ-28 = 13,4%

© EuroGeographics – Združenie pre administratívne hranice

MEDIÁLNY PROGRAM YOUTH4REGIONS

Mediálny program Youth4Regions podporuje rozvoj novej generácie novinárov špecializujúcich sa na regionálnu politiku. Vyzýva týchto mladých Európanov, aby sprostredkovali informácie o projektoch financovaných EÚ.

V tejto časti uvádzame zostávajúce dva víťazné texty blogovacej súťaže YOUTH4REGIONS pre mladých novinárov.

Starostlivosť o mladých utečencov vo Flámsku

Paula v súčasnosti študuje žurnalistiku v španielskom meste Valladolid. Veľmi sa zaujíma o sociálne otázky a chce sa špecializovať na medzinárodnú žurnalistiku. O svoj záujem o kultúru sa s ostatným delí aj písaním recenzií kníh na svojom blogu (lavozaticedida.com).

V rámci projektu CURANT v Antverpách v Belgicku sa mladí ľudia vo veku od 17 do 22 rokov umiestňujú k miestnym obyvateľom v rovnakom veku, aby im pomohli integrovať sa. Vstať a naraňajkovať sa so spolubývajúcim nie je pre Fláma v Antverpách nič nezvyčajné, až na to, že tento spolubývajúci je jedným z mnohých utečencov, ktorí každý rok prichádzajú do Belgicka.

V rámci projektu EÚ s názvom CURANT vzniklo 66 partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi a tými, ktorí boli nútení opustiť svoje vlastné krajiny, v tomto prípade mladými ľuďmi vo veku od 17 do 22 rokov. Utečenci a ich „kamaráti“ dostávajú každý mesiac 250 EUR a bývajú v bytoch pre dve osoby, alebo v domoch s kapacitou 16 osôb. Doteraz sa prostredníctvom projektu CURANT pomohlo zlepšiť postavenie 66 utečencov a do ukončenia projektu (v roku 2020) by tento počet mal byť aspoň 75.

Neposkytuje sa tu však len miesto na spanie. Vzťah medzi miestnymi obyvateľmi a utečencami je založený na integrácii

» Vzťah medzi miestnymi obyvateľmi a utečencami je založený na integrácii do spoločnosti prostredníctvom kurzov, vzdelávania a odbornej prípravy. «

do spoločnosti prostredníctvom kurzov, vzdelávania a odbornej prípravy prispôbenej ich situácii. Dostanú aj zákonného opatrovníka, ktorý sa stane ich novým strážnym anjelom. Títo spoločníci sa pred tým, než sa spárujú s mladým utečencom, starostlivo vyberajú, pretože medzi nimi musí byť dobrý vzťah.

Činnosti zahŕňajú učenie sa holandčiny, ktorou sa v danej oblasti hovorí, hľadanie si práce a vytváranie sociálnej siete. Sú to stavebné kamene, na ktorých postavajú svoj nový život alebo budú vďaka nim pokračovať v doterajšom živote, no v lepších podmienkach. Všetci účastníci majú takisto nárok na pomoc od sociálneho pracovníka. Najmä utečencom sa poskytuje podpora, pomocou ktorej sa stávajú nezávislými, psychologická podpora a poradenstvo v oblasti integrácie a kariéry.

Projekt CURANT podporuje túto najzraniteľnejšiu skupinu mladých utečencov. Do 18 rokov majú prístup k finančnej podpore, integračným kurzom a zákonnému opatrovníkovi, ale keď dosiahnu dospelosť, o tieto výhody prídu. Nedostatok zdrojov, vzdelania a práce spôsobujú, že čoraz väčší počet mladých

ľudí žije v znevýhodnených oblastiach a v dlhodobom horizonte sú závislí od sociálneho zabezpečenia. V roku 2016 dostalo v Antverpách dávky 378 mladých ľudí bez sprievodu vo veku od 17 do 22 rokov. Ich počet by nebol taký vysoký, keby toto mesto nedostávalo tretinu utečencov prichádzajúcich do Flámska.

Projekt CURANT by nebol možný bez koordinácie oddelenia sociálneho zabezpečenia v Antverpách, verejného orgánu zodpovedného za poskytovanie bývania, a Centra pre migráciu a medzikultúrne štúdie na Antverpskej univerzite, ktoré meria vplyv komunálneho života v domácnostiach a pomáha posilniť postavenie utečencov. Ďalšími partnermi sú MVO JES vzw, Vormingplus Antwerpen, Solentra a Atlas Inburgering en Integratie.

Rozpočet projektu dosahuje 6 miliónov EUR, z čoho takmer 5 miliónov EUR pochádza z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. ■

Využívanie príležitostí v blízkosti domova

» S podporou EÚ sa nemusíte presťahovať inam, aby ste mohli rozvíjať svoj potenciál. Môžete zostať doma a pomôcť svojmu regiónu. «

Magdalena má titul v odbore jazykovedy a žurnalistiky a študuje poľský jazyk a literatúru v Katoviciach. Píše aj pre sociálne MVO a vyučuje angličtinu.

Máte chuť sa presťahovať? Ako skeptický tínedžer, ktorý býva v dedinke na hranici, pravdepodobne nevidíte vo svojom regióne žiadne veľkolepé šance na rozvoj. V Poľsku? Áno, ale museli by ste sa presťahovať. V Nemecku? Možno, ale nechcete emigrovať. Vyzerá to tak, že tu dokončíte školu a potom sa presťahujete na lepšie miesto mimo svojho regiónu. Čo iné sa dá robiť? Tak to funguje.

Nie tak celkom. Môžem vás ubezpečiť, že stratégiu EÚ nie je vylúdiť nepopulárne regióny a posilniť pracovné trhy len na niekoľkých miestach. EÚ funguje ako organizmus pozostávajúci zo zjednotených regiónov alebo z „malých domovov“. Ak je jedna časť slabšia, musíme pracovať na jej zlepšení. Preto sa nemusíte presťahovať.

Možno by ste mali skontrolovať financovanie EÚ, aby ste zistili, čo sa deje. Nemec by povedal: „*Karriere ohne Grenzen*“... alebo možno: „Učenie o cezhraničných pracovných príležitostiach v Sasku a Dolnom Sliezske“. Znie to nudne? Ale nie je! Tento projekt, ktorý sa začal v septembri 2010, poukazuje na skrytý potenciál cezhraničných regiónov, ako je Neisse – Nise – Nysa. Názov sa vzťahuje na stratégiu, do ktorej sa v rokoch 2007 – 2013 zapojili učiteľia, pedagógovia, miestni podnikatelia (z Poľska a Nemecka) a mladí ľudia, aby vytvárali príležitosti, vymieňali si nástroje a znalosti v súvislosti s hľadaním si dob-

rého pracovného miesta. Počas toho obdobia sa mladí ľudia (aj z Českej republiky) a dospelí zúčastnili mnohých seminárov, na ktorých sa ukázalo, že šanca zamestnať sa je hneď za rohom! Poľsko a Nemecko zorganizovalo s pomocou EÚ stretnutia a diskusie s cieľom uľahčiť ľuďom budovanie kariéry.

Čo bude ďalej? Keď sa projekt skončil, jeho tím vydal príručku príležitostí v Hornom Sliezske a Sasku. Prečo to nerobia aj iné krajiny? Veľmi často sme presvedčení, že veci môžeme zvládnuť sami. Ale niekedy potrebujeme pomoc od ľudí, ktorí majú viac skúseností ako my. My sa s nimi môžeme podeliť o svoje vedomosti – nazýva sa to synergia. Ako povedal Ralf Ostrowski, koordinátor projektu: „Táto synergia pomáha vyzdvihnúť pracovné príležitosti v tejto oblasti a zvyšuje šance mladých ľudí na budovanie kariéry bez toho, aby museli odísť.“

V tomto regióne to teda nie je až také zlé. Celkové investície do tohto projektu predstavovali 618 597 EUR, prostriedky pochádzali najmä z EÚ. Aké sú viditeľné účinky tohto financovania? Po prvé môžu mladí ľudia konečne nájsť pracovné miesta, ktoré vyhovujú ich potrebám. V podnikových inkubátoroch v mestách Zhorelec alebo Görlitz môžu podnikatelia nájsť príručky a letáky, ako aj kvalifikovaných pracovníkov, ktorí im poskytnú poradenstvo v oblasti kariéry. Študenti v regióne Nysa navštívili pracoviská a zúčastnili sa na seminároch. V školách a na univerzitách môžete teraz nájsť informácie o tom, ako sa dá dobre zvládnuť pohovor alebo ako vypracovať svoj prvý životopis.

Takže teraz už viete! S podporou EÚ sa nemusíte presťahovať inam, aby ste mohli rozvíjať svoj potenciál. Môžete zostať doma a pomôcť svojmu regiónu, takže do toho a buďte tvoriví! ■

Hraničný priechod v meste Görlitz, ktoré bolo rozdelené na nemeckú a poľskú časť

Kostol sv. Petra a Pavla, budova Waidhaus a most Altstadtbrücke v Görlitz, Nemecko

V estónskej televíznej kampani sa predstavujú projekty financované EÚ

Estónska verejnoprávna televízna a rozhlasová spoločnosť ERR odvysielala minulý rok na jeseň sériu televíznych relácií zameraných na vplyv štrukturálnych fondov na miestne komunity a hospodárstvo. Kampaň pomohol pripraviť riadiaci orgán pre Estónsko. V rámci kampane sa zábavným a informatívnym spôsobom predstavujú dosiahnuté výsledky politiky súdržnosti EÚ.

Televízny seriál „Cesta Estónskom“ mal 16 dielov a vysielal sa v hlavnom vysielacom čase o 20.00 hod. v piatok večer. Celkovo sa počas trvania programu predstavilo 90 spolufinancovaných projektov (90% projektov bolo podporovaných zo štrukturálnych fondov EÚ a 10% z nórskeho grantov). Každý diel bol venovaný jednému estónskemu kraju a v decembri 2018 sa odvysielal záverečný diel so zhrnutím celej série.

Program uvádzal jeden z najobľúbenejších hudobníkov v krajine, Ivo Linna, a známa herečka Liisa Pulk uvádzala video reportáže o predstavovaných projektoch, pričom jedna trvala približne tri a pol minúty. Program zahŕňal okrem speváckych čísel a vystúpení známych osobností aj neformálny kvíz, v ktorom verejní činitelia odpovedali na otázky o projektoch.

Myslieť vo veľkom

Na to, aby sa kampaň realizovala, bolo potrebné starostlivé plánovanie a tímová práca. Riadiaci orgán koordinuje komunikačnú sieť štrukturálnych fondov, ktorú tvoria odborníci na vzťahy s verejnosťou z organizácií, ktoré realizujú financovanie EÚ v Estónsku. Práve tejto skupine napadla myšlienka

série relácií namiesto jednej relácie, čím chceli vyvolať výrazný dojem u publika.

„Keď sme sa takto rozhodli, stretli sme sa s tromi najvplyvnejšími estónskymi televíznymi stanicami, s ktorými sme diskutovali o koncepciách a zároveň sme získali nápady týkajúce sa potenciálneho formátu relácie,“ vysvetľuje Triin Nola, hlavný špecialista na horizontálne školenia a komunikáciu v oblasti štrukturálnych fondov estónskeho riadiaceho orgánu. „Následne sme vyhlásili výberové konanie týkajúce sa vysielania relácie, na základe ktorého sme uzavreli pracovný vzťah s ERR.“

Podľa Nola je kľúčovým aspektom tohto procesu vypracovanie podrobného výberového konania, aby televízna spoločnosť presne vedela, čo sa vyžaduje, pokiaľ ide o otázky, ako sú

formát, vysielací čas, vyváženosť obsahu, používanie loga a počet reklamných prestávok. Súčasťou výberového konania bolo aj ustanovenie, že si programy možno pozrieť opakovane, napríklad prostredníctvom internetu.

Výber projektov bola dôležitá úloha, pričom pred konečným výberom sa zvažovalo vyše

400 projektov. Vykonávacie agentúry a sprostredkovateľské orgány krajiny poskytli televíznej spoločnosti zoznam projektov. Cieľom bolo ukázať divákovi širokú škálu otázok, na ktoré sa vzťahuje financovanie EÚ, od vzdelávania v zamestnaní a podpory podnikov až po rozsiahle stavebné práce a podporu vedeckých inovácií.

Informovanie a zábava

Liisa Pulk predstavovala projekty a rozprávala sa s kľúčovými aktérmi vrátane prijímateľov, koordinátorov projektov a pou-

„...sme si istí, že sme dosiahli svoj cieľ zvýšiť povedomie a vytvoriť u estónskej verejnosti pozitívny obraz o štrukturálnych fondoch EÚ a o projektoch, ktoré podporujú.“

Príprava na nakrúcanie relácie v štúdiu

Ivo Linna počas nakrúcania

Dve estónske speváčky Tuuli Rand a Teele Viira a herečka Piret Rauk v štúdiu pri príprave programu o ostrove Saaremaa

Liisa Pulk máva spevákov Jürimu Pootsmanovi, ktorý sa zúčastnil speváckej súťaže Eurovízia, pri nakrúcaní relácie o kraji Raplamaa

živateľov služieb. Medzi najvýznamnejšie udalosti patrila návšteva novej koncertnej sály Estónskej hudobnej akadémie, ktorá bola postavená s finančnou podporou Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Moderátorka navštívila aj spoločnosť, ktorá získala finančné prostriedky na vývoj nového nosového spreja založeného na známej minerálnej vode z mesta Värska na juhovýchode krajiny. Počas exkurzie v Estónskej leteckej akadémii bol predstavený najmodernejší simulátor vrtuľníkov, zatiaľ čo návšteva historickej oblasti Mulgimaa bola zameraná na podporu EÚ pri vytvorení technologického vzdelávacieho centra.

Estónskym divákovi sa relácie páčili – vždy sa nachádzali v prvej desiatke týždenne najsledovanejších programov, pričom raz sa sledovanosť vyšplhala až na štvrté miesto v rebríčku. Zodpovedá to približne 110 000 až 130 000 divákovi týždenne, teda približne 9 – 10% obyvateľstva.

„Vplyv kampane posúdime pri našom ročnom prieskume informovanosti, ktorý sa uskutoční koncom roka. Ale keďže štatistiky sledovanosti boli prekvapivo vysoké, sme si istí, že sme dosiahli svoj cieľ zvýšiť povedomie a vytvoriť u estónskej verejnosti pozitívny obraz o štrukturálnych fondoch EÚ a o projektoch, ktoré podporujú,“ dodáva Nolo.

Nebáť sa odvážnych nápadov

Estónsky tím finančného krytia EÚ teraz plánuje stavať na úspechu kampane prostredníctvom niekoľkých doplnkových podujatí naplánovaných na rok 2019. Krajina bude 9. mája oslavovať Deň Európy, ktorý prináša týždeň živých podujatí po celom Estónsku.

„Pri príležitosti 15 rokov členstva Estónska v EÚ sme s kanceláriou Európskeho parlamentu v Estónsku spolupracovali na organizácii celoštátneho turné, ktoré sa bude konať v máji, a ktoré bude živou verziou televíznej relácie s Ivom Linnom a jeho kapelou,“ vysvetľuje Nolo. „Tentokrát budú na kvízové otázky odpovedať miestni kandidáti na poslancov Európskeho parlamentu.“

Pre kolegov, ktorí pracujú na podobných kampaniach vo svojich regiónoch, má Nolo tieto rady: „Buďte odvážni a smelí, pretože dobré nápady sú väčšinou trúfalé. Zostavte dobrý tím a hľadajte rozmanité myšlienky. Dôverujte televíznej stanici, ale počas celého procesu sa zapájajte a pripomínajte im, že je dôležité, aby bol stredobodom relácie obsah o štrukturálnych fondoch.“ ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

Televízny program „Cesta Estónskom“:

<https://etv.err.ee/895572/reis-umber-eesti-15-16>

Dobré správy pre Portugalsko... a budúce investície EÚ

Kláštor Alcobaça v strednom Portugalsku je na zozname svetového dedičstva UNESCO

V novembri 2018 sa na podujatí zainteresovaných strán paktu integrity „Spoločne k uzatváraniu čistých zmlúv: nový vývoj a cesta vpred“ predstavili niektoré dôležité výsledky projektu, vymieňali sa získané poznatky a hovorilo sa o budúcich výzvach.

V Portugalsku sa bude posledným oficiálne podpísaným paktom integrity podporovať transparentnosť a efektívnosť v projekte financovanom EÚ zameranom na obnovu a zachovanie kláštora Alcobaça. Je to jeden z historických a architektonických stredovekých pokladov krajiny a patrí k najvplyvnejším cisterciánskym centrom na Pyrenejskom polostrove a celkovo v Európe.

Generálne riaditeľstvo portugalskej vlády pre kultúrne dedičstvo bude podporované organizáciou Transparency International Portugalsko, aby sa zabezpečilo, že projekt v hodnote približne 1 milión EUR bude plniť svoje ciele a že občania budú aj naďalej informovaní o vykonanej práci a budú zapojení do jej monitorovania.

Kláštor Alcobaça s časťami stavby pochádzajúcimi z 12. storočia si zachoval mnoho svojich stredovekých prvkov. Vďaka jedinečnej histórii bola pamiatka uznaná za pamiatku svetového dedičstva UNESCO. Pri veľkom počte turistov, ktorí kláštor

Alcobaça navštevujú, táto práca pomôže chrániť zložitú konštrukciu budovy vrátane slávnych hrobiek kráľa Pedra I a Inês de Castro, ktorých vyhotovenie si objednal kráľ Pedro I po dramatickom milostnom príbehu, ktorý neskôr inšpiroval mnoho básnikov a umelcov.

Preukázanie transparentnosti a pridanej hodnoty

Toto je posledný zo 17 projektov v 11 členských štátoch, pri ktorých sa používajú paky integrity. Ide o projekty financované EÚ, ktoré sú súčasťou spoločnej pilotnej iniciatívy medzi Transparency International a GR Európskej komisie pre regionálnu a mestskú politiku. Ich cieľom je zvýšenie transparentnosti a čo najefektívnejšie využitie investícií EÚ v rámci politiky súdržnosti. Pri realizácii týchto projektov boli postupne zaznamenané určité významné výsledky a získané dôležité poznatky pre budúcnosť.

Na podujatí zainteresovaných strán paktu integrity, ktoré sa konalo 28. novembra 2018, sa zišlo približne 120 zainteresovaných strán zo všetkých 17 paktov integrity: partneri z občianskej spoločnosti, verejní obstarávatelia, riadiace orgány, dodávatelia, ako aj ďalšie dôležité zainteresované strany (protikorupčné orgány, úrady verejného obstarávania), zástupcovia Európskej komisie (najmä GR REGIO) a styčného úradu pre EÚ a sekretariátu Transparency International.

Cieľom podujatia bolo predstaviť osvedčené postupy a podporiť ambície existujúcich paktov integrity. Tri roky po začiatku realizácie projektu si účastníci vymenili získané poznatky, dosiahnuté úspechy a zostávajúce výzvy vyplývajúce z tejto spolupráce. Okrem toho sa zaoberali budúcnosťou a rozšírili zameranie tak, aby sa pakty integrity posudzovali v rámci širšieho obrazu o „uzatváraní čistých zmlúv“. Zainteresované strany diskutovali aj o tom, ako môžu rôzne iniciatívy stavať jedna na druhej a vzájomne sa dopĺňať tak, aby sa usilovali o efektívnejšie a účinnejšie verejné obstarávanie bez korupcie.

Financovanie budúcnosti

Plenárne a skupinové zasadnutia počas dňa sa týkali rôznych tém: ponaučenia a dojmy zainteresovaných strán, výsledky strednodobého preskúmania získaných poznatkov, ktoré sa uskutočnilo nedávno v rámci projektu, perspektíva GR REGIO týkajúca sa paktov integrity v kontexte najnovších trendov vo verejnom obstarávaní, otázka slabej hospodárskej súťaže a jedinej ponuky vo verejnom obstarávaní, pokračujúce úsilie o prekonanie prekážok medzi rôznymi zainteresovanými stranami zapojenými do verejného obstarávania a ako podporiť väčšiu transparentnosť a otvorenosť a vybudovať koalíciu pre opatrenia s lepšími otvorenými údajmi.

Patricia Moreira, výkonná riaditeľka sekretariátu organizácie Transparency International, nemá žiadne pochybnosti: „Pakty integrity sú dôležité na budovanie dôvery medzi rôznymi zainteresovanými stranami (občianska spoločnosť, vnútroštátne

„ Účinnosť, transparentnosť a výkonnosť zostanú kľúčovými prvkami budúcej generácie programov a fondov EÚ, najmä politiky súdržnosti. “

orgány, súkromný sektor, občania). Pomohli vybudovať dôraznejšie uznanie úlohy, ktorú môžu zohrávať tieto pakty spolu so zapojením občianskej spoločnosti pri dosahovaní uzatvárania čistých zmlúv, ako aj iných činnostiach, ako sú iniciatívy otvorených údajov.“

Podľa Marca Lemaîtreho, generálneho riaditeľa GR REGIO, tento pilotný projekt preukazuje, že verejné inštitúcie môžu mať prospech zo spolupráce s občianskou spoločnosťou, aby sa stali transparentnejšími a účinnejšími, aby sa orientovali na výsledky a zároveň lepšie chránili finančné záujmy EÚ. Je to takisto jasná správa do budúcnosti. Účinnosť, transparentnosť a výkonnosť zostanú kľúčovými prvkami budúcej generácie programov a fondov EÚ, najmä politiky súdržnosti. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/integrity-pacts/

<https://bit.ly/2UzmSaE>

<https://bit.ly/2G10fsY>

INFORMAČNÉ MIESTO

Sledovanie rozpočtu na opatrenia v oblasti klímy

Vedeli ste, že opatrenia v oblasti klímy sú podporované veľkými investíciami z politiky súdržnosti? Prečo je teda potrebné sledovať investície EÚ do opatrení v oblasti klímy?

V záujme dosiahnutia dohodnutých cieľov EÚ v oblasti klímy a energetiky do roku 2020 sa Európska komisia zaviazala podporovať opatrenia v oblasti klímy prostredníctvom najmenej 20% rozpočtu viacročného finančného rámca (VFR) na roky 2014 – 2020. Tento politický záväzok je súčasťou širšieho úsilia presadzovať opatrenia v oblasti klímy a prispievať k snahe o zmiernenie zmeny klímy a prispôsobenie nášho prírodného a človekom vytvoreného prostredia a hospodárstva očakávanému vplyvu zmeny klímy na miestnej, vnútroštátnej a európskej úrovni.

Európsky fond regionálneho rozvoja a Kohézny fond boli vzhľadom na svoje ciele a rozsah označené za dôležitých prispievateľov k celkovému cieľu EÚ v oblasti sledovania klímy. Viac ako 20% rozpočtu z týchto dvoch fondov súvisí s opatreniami v oblasti klímy, čo predstavuje investície vo výške viac ako 54 miliárd EUR z rozpočtu EÚ.

Ako sledujeme finančné vstupy v politike súdržnosti?

Členské štáty poskytujú informácie o podpore cieľov v oblasti zmeny klímy (finančné vstupy) na základe „kategórií intervencií“ – zoznamu investičných opatrení vhodných pre každý z fondov. Metodika spočíva v pridelení konkrétnej váhy k finančnej podpore poskytnutej v rámci fondov v závislosti od očakávaného príspevku k cieľom zmierňovania zmeny klímy a prispôsobenia sa tejto zmene. Pridelujú sa tri váhy (príklady z EFRR):

- **100%** v prípadoch, keď podpora predstavuje významný príspevok k opatreniam v oblasti zmeny klímy (t. j. energia z udržateľných zdrojov, prevencia rizík súvisiacich s klímou, výskum súvisiaci so zmenou klímy, technologický rozvoj a inovácia atď.),
- **40%** v prípade mierneho príspevku (čistá mestská doprava, železnica, intermodálna a iná verejná doprava atď.) a
- **0%** v prípadoch, keď podpora neprispieva k týmto opatreniam alebo ak je príspevok nevýrazný (väčšina kódov oblastí intervencie).

Ide len o sledovanie počiatkových plánov?

Nie. Pomocou monitorovacieho systému a sily otvorených údajov Komisia teraz môže podrobne sledovať pokrok pri realizácii investícií. Prostredníctvom každoročne získaných údajov Komisia sleduje pridelovanie investícií na vybrané projekty (o ktorých sa rozhodlo) a skutočné výdavky týchto projektov v praxi.

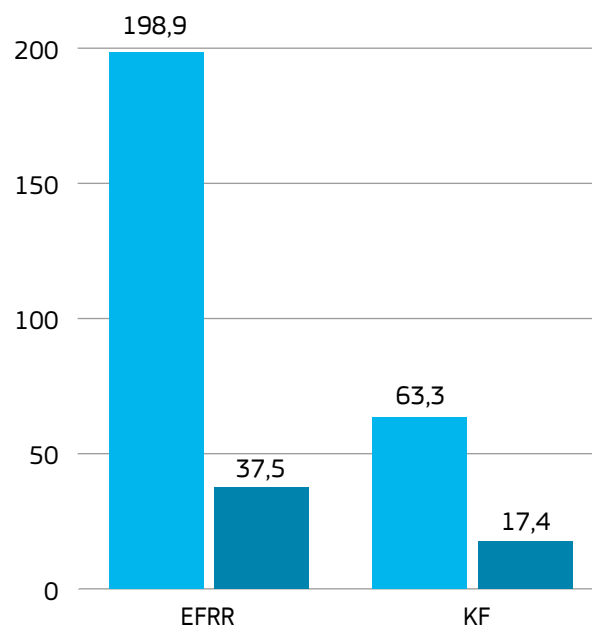
Údaje umožňujú zainteresovaným stranám analyzovať:

- › celkový plánovaný príspevok z každého z fondov politiky súdržnosti v období rokov 2014 – 2020 v EUR,
- › oznámený pokrok pri výbere projektov a skutočné výdavky vybraných projektov,
- › 34 investícií z EFRR/KF s významom pre klímu,
- › plány a pokrok krajiny až po konkrétne programy podľa oblasti intervencie.

Je to naozaj podrobný systém sledovania!

Sledovanie finančných výdavkov je nevyhnutným prvým krokom pri dosahovaní výsledkov. Okrem sledovania investícií v oblasti klímy a špecifických cieľov v oblasti tematickej koncentrácie boli do právnych predpisov a programov zahrnuté aj tematické ciele súvisiace s klímou a s „investičnými prioritami“ s cieľom vymedziť konkrétne intervencie (opatrenia s výstupmi) a ciele politiky (s ukazovateľmi výsledkov politik). ■

Sledovanie výdavkov z EFRR a KF na opatrenia v oblasti klímy (v mld. EUR)

■ Celkové plánované

■ Plánované na opatrenia v oblasti klímy

Pozrite si tento interaktívny príbeh otvorených údajov, v ktorom nájdete rôzne grafy a prehľad údajov súvisiacich so sledovaním opatrení v oblasti klímy:

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/a8jn-38y8>

Máte nejaký problém, ktorý by ste chceli prebrať v rubrike INFORMAČNÉ MIESTO v budúcich číslach *Panoramy*?

Chceli by ste, aby sme na Platforme otvorených údajov EŠIF zverejnili nejaký dátový súbor?

V takom prípade nám pošlite e-mail: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Sledujte diskusiu na TWITTERI #ESIFOpenData

alebo sa prihláste na odber nášho informačného bulletinu:

http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

PANORAMA
víta vaše
príspevky!

Vašimi slovami je časť časopisu *Panorama*, v ktorej zainteresované strany na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni predstavujú svoje úspechy za obdobie rokov 2014 – 2020 a delia sa o svoje názory na

aktuálne a kľúčové diskusie o politike súdržnosti po roku 2020. *Panorama* víta príspevky vo vašom jazyku, ktoré môžeme predstaviť v budúcich vydaniach. Obráťte sa na nás na adrese regio-panorama@ec.europa.eu, na ktorej získate ďalšie informácie o usmerneniach a termínoch.

Miestne komunity v Kujavsko-pomoranskom vojvodstve sa ujímajú vedenia

S cieľom inšpirovať miestne komunity, aby prichádzali s novými nápadiami na projekty, ktoré sú veľmi blízke ich potrebám, sa Kujavsko-pomoranské vojvodstvo stalo jedným z dvoch regiónov v Poľsku, ktoré využívajú územný nástroj s malým rozsahom, tzv. miestny rozvoj vedený komunitou.

Po počiatočnej turbulentnej fáze, počas ktorej sa náš riadiaci orgán regionálneho operačného programu snažil nájsť správny model na vykonávanie tohto nového nástroja politiky súdržnosti, sa tento nástroj preukázal ako veľmi účinný pri zapájaní občanov na miestnej úrovni do rozvíjania reakcií na súčasné sociálne, environmentálne a hospodárske výzvy.

V Kujavsko-pomoranskom vojvodstve vzniklo 28 miestnych akčných skupín (MAS), ktoré začali realizovať projekty, v ktorých sa kombinovali všetky štrukturálne fondy: EFRR, ESF, EPFRV a ENRF

– a to formou, ktorá je v európskom meradle jedinečná!

Mestské MAS v Toruni realizovali výnimočné projekty zamerané na znevýhodnených tínedžerov, starších ľudí a bývalých väzňov. Ďalší príkladný projekt „Sociálne farmy“ začala okrem iného vidiecka MAS Bory Tucholskie. V rámci tohto projektu vytvorili miestni poľnohospodári na svojich statkoch príklad „zariadení dennej starostlivosti“ pre seniorov.

Keďže miestny rozvoj vedený komunitou nie je hlavným nástrojom ani v Poľsku ani v iných krajinách EÚ, náš región sa snaží o pravidelnú výmenu informácií s ostatnými regiónmi. Podieľali sme sa aj na partnerskom preskúmaní s maďarskými regionálnymi operačnými orgánmi.

Vzhľadom na návrh Európskej komisie týkajúci sa nariadenia o spoločných ustanoveniach po roku 2020, by sa mal na základe politického cieľa č. 5 „Európa bližšie k občanom“ ďalej rozvíjať mechanizmus miestneho rozvoja vedeného komunitou, ktorý umožňuje skutočné iniciatívy zdola nahor vrátane malých organizácií, neformálnych skupín a komunít.

Piotr Calbecki
Maršálek vojvodstva

Preto dúfame, že sa nám s pomocou Európskej komisie podarí vytvoriť fórum miestneho rozvoja vedeného komunitou s ostatnými európskymi regiónmi, v rámci ktorého si budeme môcť vymieňať osvedčené postupy a hľadať riešenia na zvýšenie flexibility projektov miestneho rozvoja vedeného komunitou, harmonizáciu právnych požiadaviek upravujúcich tento miestny rozvoj prostredníctvom rôznych štrukturálnych fondov a zjednodušenie zložitých administratívnych opatrení. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.kujawsko-pomorskie.pl/>

Politika súdržnosti po roku 2020 z pohľadu Česka

Politika súdržnosti je jedným z najdôležitejších nástrojov na dosiahnutie cieľov EÚ v oblasti hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti. Pomáha nielen vyrovnávať regionálne a národné rozdiely a cieleným spôsobom riešiť územné potreby, ale takisto tvorí základný pilier investícií EÚ.

Do roku 2020 dostane Česko od svojho vstupu do EÚ v roku 2004 približne 51,4 miliardy EUR, čo sa odráža v raste a rozvoji krajiny. Naše regióny už buď prekročili priemer vyspelosti EÚ, alebo sa k nemu rýchlo približujú.

To sa odráža aj v návrhu na budúci rámec politiky súdržnosti. Česko dostane o 3,5 miliardy EUR viac než v súčasnom období. Projekty sa zároveň budú musieť spolufinancovať vo väčšej miere a za prísnejších podmienok než v krajinách s menej rozvinutými regiónmi. Je to pre nás všetkých výzva, aby sme používali nižšie úrovne finančných prostriedkov na kvalitné a dobre pripravené investície.

David Škorňa
Riaditeľ odboru Dohody o partnerstvách,
hodnotení a stratégií
Národný koordinačný orgán,
Ministerstvo pre miestny rozvoj ČR

Prvý veľký krok sa uskutočnil vo februári, keď česká vláda prijala Národnú koncepciu realizácie politiky súdržnosti v Českej republike po roku 2020. V tomto dokumente sa stanovujú ciele a priority Česka na ďalšie obdobie, ako aj štruktúra operačných programov a ich riadiacich orgánov.

Zameriame sa na podporu nových technológií a inteligentných riešení, najmä v kontexte integrovaných riešení. Naším cieľom je výrazne posunúť myšlienku obehového hospodárstva tak, aby

investície v rôznych oblastiach boli ziskové a šetrné k životnému prostrediu. Okrem toho sa sústreďíme na modernizáciu infraštruktúry, zavedenie alternatívnych palív v doprave a podporu nízkouhlíkových technológií (v oblasti energetiky, priemyslu a dopravy). Z nášho hľadiska sú mimoriadne dôležité opatrenia na boj proti suchám so zameraním sa na ich prevenciu.

Tento rok nás toho čaká veľa. Na úrovni EÚ je potrebné doladiť detaily znenia právnych predpisov a dosiahnuť maximálny konsenzus tak, aby sa nové obdobie nezačalo s veľkým oneskorením už vo veľmi skorom štádiu. Pokiaľ ide o rokovania, ktoré nás čakajú, Česko sa domnieva, že je napríklad nevyhnutné nájsť konsenzus v otázke pravidiel tematickej koncentrácie, ktoré sú teraz veľmi prísne, a to aj z finančného hľadiska – zníženie úrovne financovania EÚ a zrušenie záväzku N + 2 by nám prinieslo veľké problémy. Na vnútroštátnej úrovni sa v roku 2019 zameriame na spracovanie dohody o partnerstve a operačných programov. ■

Keit

한국산업기술평가관리원
Korea Evaluation Institute of Industrial Technology

Kórejská delegácia našla inšpiráciu v nadnárodnej spolupráci v Európe

Pán Sung-hoon Kim, vedúci Hodnotiaceho centra pre vyvážený rozvoj (BDEC) na Kórejskom hodnotiacom inštitúte pre priemyselné technológie (KEIT), počas svojej návštevy nadnárodného programu Interreg pre Stredozemie reagoval na spoluprácu medzi susednými krajinami v Stredozemí. Centrum delegované prezidentským výborom pre vyvážený národný rozvoj hodnotí výkony, vykonáva výskum a poskytuje informačnú platformu pre projekty vyváženého rozvoja v Kórei. Cieľom návštevy kórejskej delegácie bolo nájsť inšpiráciu vo vykonávaní regionálnej politiky v Európe a zistiť, ako krajiny Stredozemia spolupracujú v konkrétnych oblastiach s cieľom posilniť úlohu EÚ ako silného hospodárskeho, sociálneho a politického modelu.

Prečo ste chceli navštíviť program Interreg MED?

Chcel som zistiť, ako 13 krajín v Stredozemí spolupracuje na rozvoji regiónu. Ako viete, Kórejská republika (Južná Kórea) sa často stretáva s ťažkosťami pri podpore cezhraničných rozvojových programov so susednými krajinami, ako je Čína, Kórejská ľudovodemokratická republika (Severná Kórea) a Japonsko, z dôvodu zložitých politických situácií a historického pozadia. Dúfal som preto, že z programu MED získam nejaké ponaučenia pre severovýchodnú Áziu.

MAESTRALE: MYSLENIE PRESAHUJÚCE HRANICE

Zmena klímy nepozná hranice. V lete sa teploty naďalej zvyšujú, niekedy dosahujú 50 °C, čím sa Stredozemie stáva jednou z oblastí, ktoré sú na našej planéte najviac postihnuté týmto celosvetovým javom. Extrémne teploty spôsobujú suchá, lesné požiare a záplavy. Všetky krajiny v Stredozemí sú v popredí týchto výziev.

Vlády preto musia riešiť tieto globálne otázky spoločne. Žiadna krajina nemôže čeliť výzvam v takom obrovskom rozsahu sama, a presne to je dôvod, prečo Európska komisia vytvorila programy nadnárodnej spolupráce. Jedným z nich je Interreg pre Stredozemie.

Krajiny v Stredozemnom mori – Portugalsko, Španielsko, Francúzsko, Gibraltár, Taliansko, Malta, Slovinsko, Chorvátsko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Albánsko, Grécko a Cyprus, spojili sily, aby spoločne našli riešenia spoločných výziev. Každý z 91 projektov spolufinancovaných z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v programovom rámci vytvára napriek nadnárodnému rozsahu výsledky, ktoré prinášajú prospech pre každodenný život občanov v regiónoch, na ktoré sa vzťahuje program Interreg MED.

Projekt MAESTRALE nedávno dokázal, že zapojenie občianskej spoločnosti do projektu spolupráce je nielen možné, ale aj prospešné. Niekoľko stredoškolských študentov z odbornej technickej školy Tito Sarrocchi v Siene v Taliansku sa zúčastnilo na experimente Blue Growth, ktorý propagovala Univerzita v Siene. Navrhli, skonštruovali a zmontovali prototyp veternej turbíny, ktorú na počudovanie okoloidúcich spustili vo vode fontány Fonte Gaia.

To však bol len začiatok obdivuhodnej cesty. S pokusom pokračovali v Malage v Španielsku, kde ostatným študentom ukázali prototyp, ktorý postavili. Spoločne zostavili novú vertikálnu verziu prototypu a otestovali ho.

Ako lepšie budovať budúcnosť Európy, než tak, že mladí ľudia pochopia jej výzvy a riešenia prostredníctvom spolupráce?

Program Interreg MED pokrýva širokú škálu tém: inovácie v oblasti modrého a zeleného rastu a spoločenských a tvorivých odvetví; efektívne verejné budovy, obnoviteľné miestne zdroje energie v stratégiách a plánoch energetického mixu, nízkouhlíkové dopravné systémy, udržateľný cestovný ruch, ako aj ochrana biodiverzity a prírodné zdroje.

S celkovými investíciami vo výške 275 miliónov EUR sa program snaží podporovať ekologickejší a udržateľnejší hospodársky rast do roku 2020.

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://maestrale.interreg-med.eu/>

Príjemne ma tiež prekvapilo zistenie, že oblasti spolupráce v rámci programu sa neobmedzujú len na technológie, výskum a vývoj a obnovu miest. Zahŕňajú aj komplexné a nadnárodné problémy, ako je rozvoj nízkouhlíkových technológií, ochrana prírodných a kultúrnych zdrojov, podpora inovácie a posilnenie riadenia, ktoré sú zložitejšie a ťažko sa medzi krajinami koordinujú.

Čo ste očakávali od návštevy programu spolupráce?

Očakával som, že sa dozviem o systéme a metodikách hodnotenia výkonu, hodnotiacom indexe a systéme spätnej väzby k výsledkom hodnotenia programu Interreg MED. Takisto som dúfal, že sa mi podarí získať nové nápady na vyvážený program rozvoja a koncepcie regionálneho rozvoja a ich operačný systém, ktorý by sa dal uplatniť na Južnú Kóreu.

Aký dojem ste prevažne mali z regionálneho rozvoja prostredníctvom európskej spolupráce?

Bolo pôsobivé vidieť, že 13 krajín pozdĺž severného pobrežia Stredozemného mora spolupracuje na regionálnom rozvoji a investuje do projektov, ktoré sa týkajú viac než troch krajín.

Osobitne ma zaujímal „Blue Growth“ (modrý rast), jeden zo siedmich tematických okruhov programu, keďže Južná Kórea sa nachádza na Kórejskom polostrove. Hoci v súčasnosti spolupracujeme s Čínou a Japonskom na otázkach životného prostredia vrátane znečisťovania ovzdušia prechádzajúceho hranicami štátov prostredníctvom partnerstva severovýchodnej Ázie pre čisté ovzdušie, verím, že rozsah a oblasti spolupráce je potrebné rozšíriť. V tejto súvislosti sú témy a projekty programu Interreg MED,

ako je modrá energia, rybolov a akvakultúra, integrovaný námorný dohľad, biotechnológie a pobrežný a námorný cestovný ruch, veľmi praktické a orientované na výsledky.

Okrem toho bolo užitočné dozvedieť sa o podrobných ukazovateľoch výkonnosti a cieľoch každého tematického cieľa programu na roky 2014 – 2020. BDEC takisto vynakladá úsilie na kontrolu uskutočniteľnosti projektov vyváženého rozvoja a na posúdenie ich ukazovateľov dosiahnutých výsledkov. ■

Prírodná rezervácia Scandola, Korzika

NOVINKY [V KRÁTKOSTI]

BLOG „INTERREG HIGHLIGHTS“
ALEBO INTERREG PODANÝ
JEDNODUCHÝM SPÔSOBOM

V našom neistom svete je jedna vec istá – daňovému poplatníkovi by sme mohli lepšie vysvetliť, kam idú jeho peniaze a aké výsledky sa s nimi dosiahli. Tu prichádza na rad nový blog Interreg Highlights. Blog je spoločným úsilím celej komunity Interreg a spája sa v ňom množstvo príbehov o výhodách spolupráce Interreg pre ľudí a regióny v celej Európe. Je to odkaz, ktorý môžete veselo poslať svojim priateľom a rodine, keď sa pýtajú, o čom je vlastne Interreg.

V uplynulom desaťročí sa väčšina našej komunikácie presunula z tlače na online platformy, pričom centrom ozornosti mnohých ľudí sa stali sociálne médiá. Každý trend má však svoju odvrátenú tvár. Z výskumu vyplýva, že pri nevyhnutnom nadbytku informácií ľudia začínajú túžiť po niečom viac, než sú správy s dĺžkou 280 znakov. Je náročné dosiahnuť, aby ľudia dôkladne pochopili nejakú tému z útržkovitých informácií. Cieľom blogu Interreg Highlights je byť spoľahlivým a zaujímavým zdrojom informácií o európskych otázkach tak, že bude poskytovať mnohostranné, ale ľahko zrozumiteľné články o programe Interreg.

Blog Interreg Highlights uvíta príspevky, ktoré poskytujú zaujímavé uhly pohľadu na spoluprácu v rámci Interreg, či už prostredníctvom ľudí, alebo zmien v ich životoch, regiónoch, politikách alebo porozumení.

Blog Interreg Highlights nájdete na informačnom portáli Interreg na adrese www.interreg.eu/interreg-highlights

Ak chcete uverejniť svoj príbeh, napíšte na e-mail:

linda.talve@interact-eu.net alebo

eva.martinez@interact-eu.net

OCENENIA
REGIOSTARS 2019

Európska komisia udeľuje tieto ocenenia každoročne projektom financovaným EÚ, ktoré preukazujú excelentnosť a nové prístupy v rámci regionálneho rozvoja. Zúčastnené projekty sú stredobodom pozornosti komunikačných aktivít na európskej úrovni s cieľom inšpirovať ostatné regióny a projektových manažérov v celej Európe.

V roku 2019 sa ocenenia REGIOSTARS zameriavajú na päť oblastí, ktoré sú kľúčové pre budúcnosť regionálnej politiky EÚ:

- podpora digitálnej premeny,
- prepojenie zelenej, modrej a sivej infraštruktúry,
- boj proti nerovnosti a chudobe,
- budovanie miest odolných voči zmenám klímy,
- modernizácia zdravotníckych služieb.

Predložené prihlášky projektov zhodnotia vysoko odborní akademickí pracovníci, ktorí aj vymenujú víťazov. Okrem toho verejnosť prostredníctvom verejného online hlasovania vyberie a ocení vlastný víťazný projekt. Víťazi v piatich kategóriách a víťaz ceny verejnosti si prevezmú svoje zaslúžené ocenenia na slávnostnom odovzdávaní ocenení REGIOSTARS, ktoré sa uskutoční v októbri 2019 v Bruseli.

Príručka pre súťažiacich je k dispozícii prostredníctvom [online prihlasovacej platformy](#), ktorá je otvorená od 19. februára do 9. mája 2019. Uvádzajú sa v nej všetky potrebné informácie, podrobný opis tohtoročných kategórií ocenení, ako aj podmienky oprávnenosti a kritériá na udelenie ocenenia. ■

SPOLUNAŽÍVANIE A SPOLOČNÉ UČENIE

CELKOVÉ INVESTÍCIE
3 472 892 EUR

PRÍSPEVOK EÚ
2 778 313 EUR

Mesto Utrecht ponúka inovačný a začleňujúci prístup, ktorým sa uľahčuje integrácia žiadateľov o azyl už od prvého dňa. Obyvatelia a utečenci spoločne žijú, učia sa a pracujú v rámci projektu „U-RLP – Inovačné činnosti v mestách“ financovanom z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Projekt U-RLP v Utrechte v západnom Holandsku sa nachádza vedľa azylového centra a uľahčuje a stimuluje zmysluplné stretnutia medzi miestnymi mladými obyvateľmi a utečencami. Všetci môžu využívať spoločné spoločenské priestory a mať prospech z programov osobného a profesionálneho rozvoja, ktoré sú v ponuke, napríklad medzinárodné podnikanie, jazykové kurzy a iné spoločenské aktivity.

Pôvodný projekt U-RLP bol vypracovaný v roku 2016 s cieľom riešiť miestne obavy týkajúce sa dočasného záchytného centra pre utečencov v časti Overvecht. V tejto časti, v ktorej žije mnoho obyvateľov s nízkymi príjmami, bol vysoký dopyt po ubytovaní. Projekt U-RLP ponúkal spôsob, ako zabezpečiť dočasné bývanie pre miestnych mladých obyvateľov a zároveň uľahčiť integráciu utečencov prostredníctvom cielených stretnutí zameraných na zlepšenie vzájomného porozumenia.

Tento jedinečný prístup je známy na miestnej a (medzi)národnej úrovni ako Plan Einstein, a to vďaka jeho polohe na Einsteindreef, ceste v obytnej štvrti v Overvechte. Mladí Holanďania sa nasťahovali na začiatku projektu v novembri 2016, zatiaľ čo utečenci prišli v prvej polovici roka 2017, keď sa dokončovali štátne prijímacie zariadenia.

V novembri 2018 bolo toto dočasné záchytné centrum pre utečencov zatvorené. Od januára 2019 sa získané poznatky používajú pri rozvoji centra pre dlhodobých žiadateľov o azyl Plan Einstein Haydn.

Vytvorenie komunity

Koncepcia a vízia projektu Plan Einstein U-RLP je zásada „aktívizácie už od prvého dňa“, ľuďom sa teda ponúka možnosť zapojiť sa hneď od začiatku. Miestni mladí obyvateľia a utečenci môžu využívať individuálne školenia a zúčastňovať sa na podujatiach v oblasti profesionálneho rozvoja, ako aj na poskytovaných kurzoch.

Vytvorenie komunity bolo základom úspechu projektu. Deň otvorených dverí, ktorý sa konal v septembri 2017, prilákal 600 účastníkov. Z tejto iniciatívy vznikli ďalšie spontánne spoločenské iniciatívy, napríklad komunitná rozhlasová stanica „Radio Einstein“. Obyvatelia začali podnikáť, pôsobia v meste ako dobrovoľníci alebo ďalej študujú.

Projekt je znázornením širšieho prístupu Utrechtu k integrácii utečencov, pričom dobrovoľníci a odborníci pracujú spoločne a konzultujú so zainteresovanými stranami.

Holandská vláda v súčasnosti skúma použitie modelu integrácie z projektu U-RLP vo všetkých holandských prijímacích zariadeniach. Projekt bol v marci 2018 predstavený aj zástupcom ďalších miestnych orgánov na Fóre sociálnych vecí EURO-CITIES ako príklad rozvoja sociálnej súdržnosti. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<http://plan-einstein.nl/>

PROJEKTY

NOVÉ VYSOKORÝCHLOSTNÉ VLAKY PODPORUJÚ ROZVOJ MALOPOLSKÉHO VOJVODSTVA V POĽSKU

CELKOVÉ INVESTÍCIE
71 441 548 EUR

PRÍSPEVOK EÚ
41 132 031 EUR

Z Európskeho fondu regionálneho rozvoja sa podporili investície do vysokorýchlostných vlakov a novej železničnej trasy, čím sa posilnila kapacita regionálnych železničných služieb v okolí mesta Krakov.

Železničná spoločnosť Koleje Małopolskie vyvinula vysokorýchlostnú prímestskú železnicu, ktorá je priaznivá pre cestujúcich a šetrná k životnému prostrediu. Cieľom je zvýšiť objem železničnej dopravy v regióne Malopolského vojvodstva v južnom Poľsku.

Financovanie z EFRR prispelo k nákupu 13 vlakov s elektrickou motorovou jednotkou (EMU), ako aj k záruke, servisu a údržbe. Vlaky vyrába poľská spoločnosť Newag SA.

V rámci projektu vznikli aj nové železničné trasy, ako je linka spájajúca kľúčové hospodárske a turistické centrá Krakov a Tarnov.

Bezpečnosť a pohodlie cestujúcich

Nové vlaky EMU radu Impuls spĺňajú najprísnejšie európske normy týkajúce sa odolnosti proti nárazu a odporu.

Takisto poskytujú cestujúcim pohodlné vybavenie, ako sú tiché vagóny, klimatizácia, ergonomické sedadlá, wi-fi a elektrické zásuvky. Vlaky sú navrhnuté tak, aby vyhovovali cestujúcim so zdravotným postihnutím a osobám so zníženou pohyblivosťou.

Medzi ďalšie pokročilé funkcie patrí moderný audiovizuálny informačný systém pre cestujúcich, monitorovanie interiéru, automaty na lístky a systém počítania cestujúcich. Každý vlak je vybavený automatizovanými externými defibrilátormi a všetci zamestnanci absolvujú školenie týkajúce sa prvej pomoci a spôsobu používania defibrilátorov.

Čoraz viac ľudí volí rýchlosť, pohodlie a výhody nových vlakov a trás v regióne. To pomáha obmedzovať dopravné zápchy a znečistenie ovzdušia v mestských aglomeráciách v Malopolskom vojvodstve a okolí. Dochádzajúci aj obyvatelia mesta sa tešia z lepšej kvality života a región je atraktívnejší pre podnikateľské investície.

Ďalším prínosom pre životné prostredie je, že vlaky znovu získavajú energiu z nadzemných vedení, čím sa znižuje ich spotreba elektrickej energie a ich prevádzkovanie je hospodárnejšie a energeticky účinnejšie. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.malopolska.pl/>

KRAJINY ALPSKÉHO REGIÓNU SPOLUPRACUJÚ V ZÁUJME BUDÚCNOSTI S NÍZKÝMI EMISIAMÍ UHLÍKA

**CELKOVÉ INVESTÍCIE
2 146 210 EUR**

**PRÍSPEVOK EÚ
1 580 877 EUR**

Medziregionálny projekt IMEAS poskytuje praktické usmernenie a možnosti spolupráce, ktoré pomáhajú kľúčovým aktérom v alpskom regióne uskutočniť komplexný prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo.

V súčasnosti dochádza ku globálnemu energetickému prechodu, ktorý sa odvíja od potreby znížiť emisie oxidu uhličitého, a obmedziť tak zmenu klímy. Dlhodobou stratégiou EÚ je dosiahnuť do roku 2050 klimaticky neutrálnu Európu.

Krajiny alpského regiónu čelia pri rozvoji svojich politík na zníženie emisií uhlíka a plánov na používanie energie z udržateľných zdrojov niektorým spoločným výzvam a príležitostiam. Sedem krajín v rámci medziregionálneho programu pre alpský priestor, ktorý je financovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, pracuje na rozvoji spoločných riešení prostredníctvom projektu IMEAS.

IMEAS znamená „Integrated and Multi-level Energy models for the Alpine Space“ (integrované a viacúrovňové energetické modely pre alpský priestor). Projektový tím je multidisciplinárny a spája partnerov s technickými, sociologickými a územnými odbornými znalosťami.

Mnohí verejní a súkromní aktéri z rôznych sektorov zohrávajú určitú úlohu v rámci energetického prechodu. IMEAS vyvíja sieťový model pre všetky zapojené zainteresované strany, v ktorom sú charakterizované ich úlohy, vzťahy a stimuly na rozhodovanie. Zahnuté sú aj rôzne úrovne riadenia – od dedín až po národné vlády. Cieľom je, aby sa týmto viacozmerným chápaním podporila intenzívnejšia a lepšia spolupráca.

Praktické nástroje

Cieľom IMEAS je zabezpečiť jednotnejší, integrovanejší a participatívnejší prístup. Verejné orgány a iné subjekty zodpovedné za energiu z udržateľných zdrojov môžu využívať projektové nástroje na to, aby zapojili kľúčových aktérov do každej fázy plánovania a vykonávania.

Praktická podpora dostupná prostredníctvom webovej platformy IMEAS zahŕňa plány dlhodobého rozvoja nízkouhlíkovej energetiky v celom regióne po roku 2020.

K dispozícii je aj komplexné usmernenie o tom, ako zvýšiť účinnosť a efektívnosť iniciatív v oblasti zníženia emisií uhlíka. Ľudia sa môžu podeliť o inovácie a skúsenosti z rôznych prístupov, ktoré sú v alpskom regióne takisto silnou stránkou.

Projekt sa skončí v decembri 2019 a webová platforma IMEAS bude v prevádzke päť rokov, teda do roku 2023. Hoci priamo nevytvára žiadne pracovné miesta, zaoberá sa mnohými otázkami energetického a klimatického plánovania, ktoré predstavuje rastúci sektor výskumu a inovácie. ■

ĎALŠIE INFORMÁCIE

<https://www.alpine-space.eu/projects/imeas/en/home>
<https://www.imeas.eu>

PROGRAM

7. – 8. MÁJA

Budva (ME)

Fórum EUSAIR

22. – 23. MÁJA

Bukurešť (RO)

Výročná konferencia Interreg

20. – 21. JÚNA

Bukurešť (RO)

Investovanie do našej spoločnej budúcnosti: 8. konferencia na hodnotenie politiky súdržnosti EÚ

7. – 10. OKTÓBRA

Brusel (BE)

Európsky týždeň regiónov a miest

PRÁVNE UPOZORNENIE

Európska komisia ani žiadna osoba konajúca v mene Európskej komisie nenesú zodpovednosť za možné použitie uvedených informácií.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2019

PDF: ISSN 1725-826X KN-LR-19-068-SK-N

© Európska únia, 2019

Opakované použitie je povolené pod podmienkou uvedenia zdroja.

Politika opakovaného použitia dokumentov Európskej komisie sa riadi rozhodnutím 2011/833/EÚ (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39).

Na akékoľvek použitie alebo reprodukciu fotografií alebo iných materiálov, ktoré nepodliehajú autorskému právu EÚ, je nutné žiadať o povolenie priamo držiteľov autorského práva.

Printed by Bietlot in Belgium

Tento časopis sa tlačí v angličtine, francúzštine, nemčine, bulharčine, gréčtine, španielčine, taliančine, poľštine a rumunčine na recyklovanom papieri. Je dostupný online v 22 jazykoch na adrese: http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/publications/panorama-magazine/

Obsah tohto vydania bol uzavretý v apríli 2019.

FOTOGRAFIE (STRANY):

Obal: © Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest

Strana 3: © Európska únia

Strana 4: © Európska únia/Georges Boulougouris

Strana 5: vľavo © Európska únia, 2019/Carlo Hermann;

vpravo © Európska únia, 2019/Aaron Berkovich

Strana 6: © Európska únia, 2019

Strana 7: vľavo © Európska únia, 2018/Joshua Paul;

vpravo © Európska únia, 2019

Strana 9: © Európska únia

Strana 10: © URBACT

Strana 11: © Európska únia, 2019/Lukasz Kobus;

Finančné nástroje

Strana 12: © Európska únia

Strana 14: © iStock, Adrian Catalin Lazar – ©iStock, scanrall

Strana 15: © iStock/SolStock

Strana 16: © iStock/salajejan; © Agenția de Dezvoltare

Regională Nord-Vest

Strana 17: © Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest

Strana 19: © Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest;

© Dreamstime/Horia Vlad Bogdan

Strana 20: © Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest

Strana 21: © iStock/ShevchenkoAndrey;

© Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest

Strana 22: © iStock/matthiben; © iStock/ah_fotobox;

© iStock/laurent; © iStock/vinst; © iStock/spooh;

© iStock/zodebala

Strana 24: © iStock/VladimiSklyarov

Strana 25: © iStock/CCeliaPhoto

Strana 26: © iStock/MariusLtu

Strana 32: © Paula Blanco

Strana 33: © Curant

Strana 34: © Magdalena Plotala

Strana 35: © iStock/taranchic; © iStock/holgs

Strana 37: © ERR/Kairit Leibold

Strana 38: © iStock/Zaharov

Strana 39: © Transparency International Portugalsko

Strana 42: © Kujavsko-pomoranské vojvodstvo, Poľsko

Strana 43: © Ministerstvo regionálneho rozvoja, Česko

Strana 44: © Kórejský hodnotiaci inštitút pre priemyselné technológie

Strana 45: © Program Interreg pre Stredozemie – projekt Maestrals

Strana 46: © iStock/Jacques8425

Strana 48: © Henni Bunnik

Strana 49: © Bartosz Tyzsko

Strana 50: © iStock/jkitan

ZOSTAŇME V KONTAKTE

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

[@EUinmyRegion](https://twitter.com/EUinmyRegion)

[EUinmyRegion](https://www.facebook.com/EUinmyRegion)

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

[EUinmyRegion](https://www.youtube.com/EUinmyRegion)

[euinmyregion](https://www.instagram.com/euinmyregion)

ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en
[@CorinaCretuEU](https://twitter.com/CorinaCretuEU)

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie

Európska komisia
Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku
Kommunikácia – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu